Ազգ
Azg
armenian daily
12 ՄԱՐՏ 1997 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 46 (1300)

Ռուսաստանի կառավարությունը պաշտոնազրկվեց

11 ՄԱՐՏ, RFI, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», DW: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն այսօր հրամանագիր ստորագրեց կառավարության բոլոր անդամների պաշտոնազրկման մասին՝ բացառությամբ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի եւ նրա առաջին տեղակալներից մեկի: Հրամանագրում չի ճշտված, թե Չեռնոմիրդինի 3 առաջին տեղակալներից որ մեկը կպահպանի իր պաշտոնը, սակայն ըստ ամենայնի, խոսքն անցյալ ուրբաթ օրը նշանակված Անատոլի Չուբայսի մասին է: Հրամանագրում նաեւ ասված է, որ նոր կառավարությունը կկազմավորվի առաջիկա շաբաթվա ընթացքում եւ որ նրանում միայն մեկ առաջին փոխվարչապետ պետք է լինի: Զգալիորեն կրճատվել է նաեւ նախարարությունների թիվը: Եթե Բորիս Ելցինը վարչապետին էլ պաշտոնազրկեր, ստիպված կլիներ նոր վարչապետի թեկնածությունը հաստատել խորհրդարանում, ինչն այժմ, մեկնաբանների կարծիքով, անհնարին կլիներ: Փորձագետների կարծիքով, կառավարության պրակտիկ գործունեությունն այսուհետեւ կղեկավարի Անատոլի Չուբայսը: Բացի այդ, Բորիս Ելցինը Վալենտին Յումաշեւին նշանակեց նախագահական աշխատակազմի ղեկավար: Նա այս պաշտոնում կփոխարինի Անատոլի Չուբայսին: Հայտնի է, որ Վալենտին Յումաշեւի օգնությամբ է Յուրի Օսիպովը նախագահի հրամանագրով նշանակվել երկրի անվտանգության խորհրդի անդամ: Մինչ այժմ Օսիպովը Ռուսաստանի Գիտությունների ակադեմիայի նախագահն էր:

ԵՐԵՎԱՆ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունե՞լ է Արմեն Սարգսյանի հրաժարականը

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի երեկվա հաղորդման, Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունել է երկրի վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հրաժարականը: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ցավ է հայտնել, որ վարչապետի առողջությունը թույլ չի տալիս Արմեն Սարգսյանին ներկայումս շարունակելու իր պարտականությունների կատարումը: Լրատվական գործակալությունները հիշեցնում են, որ վերջին 6 տարիների ընթացքում հրաժարական տված վարչապետներից 5-րդն էր Արմեն Սարգսյանը: Տեր-Պետրոսյանն արդեն մի քանի օր չէր ընդունում Արմեն Սարգսյանի հրաժարականը:

Այդ լուրը ուշ երեկոյան ճշտել չհաջողվեց:

Իր հերթին, «Նոյյան տապան» գործակալությունը տեղեկացրեց, որ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մարտի 11-ին հրավիրել է Հայաստանում հավատարմագրված դեսպաններին: Ըստ նախագահի մամուլի ծառայության հաղորդագրության, նախագահը ներկայացրել է վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հրաժարականի հանգամանքները:

ԹԵԺ ԿԵՏԵՐ

Ըստ Քինկելի, մասնատված Կիպրոսը Եվրամիությանը չի անդամակցելու

ԲՈՆՆ, 11 ՄԱՐՏ, ՆՏ: Երկուշաբթի օրը Գերմանիայի արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը Կիպրոսի Հանրապետության իր գործընկեր Ալեկոս Միխայելիդիսի հետ Բոննում կայացած բանակցություններից հետո ասել է, որ մասնատված Կիպրոսին չի թույլատրվի մուտք գործել Եվրամիություն: Քինկելը իր հայտարարության մեջ ասել է. «Մենք չենք ցանկանում եւ չենք կարող Եվրամիություն ներմուծել Կիպրոսի խնդիրը կամ լուծում չստացած որեւէ այլ քաղաքական կամ տարածքային խնդիր»: Քինկելը ընդգծել է, որ Կիպրոսին՝ Եվրամիությանն անդամակցելու հրավերը կարող է տրվել միայն կղզու մասնատման խնդիրը լուծելուց հետո:

Տիրասպոլը ժամանակավորապես դադարեցրեց ԵԱՀԿ-ի գործունեությունը հանրապետությունում

11 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Մոլդովայի Մերձդնեստրյան Հանրապետությունը մեղադրեց ԵԱՀԿ-ին իր ներքին գործերին միջամտելու համար եւ ժամանակավորապես դադարեցրեց այս կազմակերպության գործունեությունը ինքնահռչակ հանրապետությունում: Հանրապետության արտգործնախարար Լիսկայը երեկ մի նամակ հրապարակեց, որտեղ ասված է, թե Մոլդովայում ԵԱՀԿ-ի առաքելության ղեկավար Դոնալդ Ջոնսոնի ներկայությունն անցանկալի է Տիրասպոլին: Մերձդնեստրյան Հանրապետության ղեկավարներին զայրացրել է, որ Ջոնսոնն անցյալ ամիս հաշվետվություն էր ներկայացրել ԵԱՀԿ, որտեղ ասված էր, թե Մերձդնեստրի քաղաքական կյանքի պակասը վնաս է հասցնում հակամարտությանը կարգավորելու գործին: Լիսկայի խոսքերով, Ջոնսոնի կարծիքը միակողմանի բնույթ ունի եւ հեղինակազրկում է ԵԱՀԿ-ին որպես միջնորդի: Մոլդովայում ԵԱՀԿ-ի առաքելությունը հրաժարվեց այս հարցի կապակցությամբ մեկնաբանություններ կատարելուց:

Ինչ ընթացակարգով պաշտոնը կստանձնի նոր վարչապետը

Արմեն Սարգսյանի հրաժարականը «ցնցում էր մեր ամբողջ ժողովրդի համար»: Սա նախագահի մամուլի խոսնակի ձեւակերպումն է: Իրոք, ցնցում է. վարչապետի հրաժարականի մասին հաղորդվելուց օրեր էին անցել, սակայն դեռ հարցնում էին՝ հնարավո՞ր է հրաժարականը չընդունվի:

Այդուհանդերձ, որքան էլ ցավալի է, մնում է հաշտվել իրականության հետ, թե Արմեն Սարգսյանը առողջական պատճառներից ելնելով, այլեւս չի կարող պաշտոնավարել իբրեւ ՀՀ վարչապետ, իսկ նախագահը «ստեղծված իրավիճակում ձեռնարկելու է անհրաժեշտ քայլեր ըստ Սահմանադրության պահանջների»:

Այսպիսով, Հայաստանի երրորդ հանրապետության պատմության մեջ նախադեպ է ստեղծվել, երբ հրաժարական է ներկայացնում ոչ թե կառավարությունը, այլ միայն վարչապետը: Քանի որ Սահմանադրությամբ Հայաստանում փոխվարչապետի հաստիքը վերացված է, ոչ ոք չի կարող վարչապետի ժամանակավոր պաշտոնակատար լինել, օրինակ, կառավարության որոշում ստորագրել (ՀՀ նախագահը կարող է միայն ստորագրված որոշումը վավերացնել): Հետեւաբար, վարչապետի հրաժարականն ընդունելուց հետո անմիջապես նախագահը պետք է իր հրամանագրով նոր վարչապետ նշանակի: Այսքանը Սահմանադրությամբ որոշակիացված է, այնուհետեւ սկսվում են անորոշությունները: Նոր վարչապետը պե՞տք է արարողակարգի առումով նախարարների թեկնածություն ներկայացնի եւ նախագահը հրամանագրով նրանց նշանակի: Վստահության քվե ստանալու համար կարո՞ղ է Ազգային ժողովին ներկայանալ միայն վարչապետը: Չէ՞ որ ԱԺ-ում կառավարությանը, եւ ոչ թե վարչապետին վստահություն հայտնելու նորմ է նախատեսված ՀՀ Սահմանադրությամբ: Այս հարցերը իրավական տեսակետից կարեւորություն ունեն:

Երեկ Ազգային ժողովի իրավաբանական ծառայության պետ Վլադիմիր Նազարյանին խնդրեցինք իր տեսակետը ներկայացնել: Նա Սահմանադրություն մշակողներից մեկն է եղել, եւ էական է, թե միայն վարչապետի կողմից հրաժարական ներկայացվելու դեպքում ինչ կարգավորում է տեսնում: Ըստ Վլադիմիր Նազարյանի, նախագահի կողմից նշանակվող նոր վարչապետը (նշանակումը չի կարող երկար ձգձգվել) կարող է ներկայանալ Ազգային ժողով եւ հայտնելով, թե համաձայն է Արմեն Սարգսյանի ներկայացրած սոցիալ-քաղաքական ծրագրին եւ համամիտ է աշխատելու նախորդ վարչապետի կազմած կառավարության հետ, ուղղակի խնդրի իրեն վստահություն հայտնել: Անշուշտ, եթե նոր վարչապետը չցանկանա կառավարության կազմում փոփոխություններ կատարել:

Եթե Մեծ Բրիտանիայում լինեինք, նախադեպային իրավունքը կգործեր, սա կկոչվեր սահմանադրական սովորույթի ձեւավորում, բայց Հայաստանում չկա ոչ նախադեպային իրավունքի հասկացություն, ոչ սահմանադրական սովորույթ, եւ քանի դեռ միայն վարչապետի կողմից հրաժարական ներկայացվելու դեպքն օրենսդրորեն կարգավորված չէ, իմաստ ունի ծանոթանալ մոտեցումներին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ռուսաստանը եւ Իսրայելը հաղթահարում են նախապաշարումները

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՆՈՎՈՍՏԻ, ՏԱՍՍ: Ռուսաստանը եւ Իսրայելն անցել են փոխադարձ անվստահության փուլը եւ այժմ բոլոր հնարավորություններն ունեն երկկողմ համագործակցության զարգացման համար, հայտարարել է նախագահ Բորիս Ելցինը Կրեմլում ողջունելով Իսրայելի վարչապետ Բենիամին Նաթանյահուին:

«Չեմ կարող չնշել, որ մեր երկրները եւ մեր երկրների ղեկավարներն անցել են նախապաշարումների շրջանը եւ այժմ եռանդուն ընդառաջ են շարժվում թե քաղաքական, թե տնտեսական եւ թե առեւտրական հարցերում», ասել է Բորիս Ելցինը:

Նա նշել է, որ թեեւ այս փուլում երկու պետությունների միջեւ առեւտրաշրջանառության գումարը համեմատաբար փոքր է՝ մինչեւ կես միլիարդ ամերիկյան դոլար, սակայն հնարավորություններ կան այդ ծավալի մեծացման համար:

Նույն օրը Չեռնոմիրդինը եւ Նաթանյահուն քննարկել են երկու պետությունների միջեւ առեւտրա-տնտեսական կապերի զարգացման հեռանկարները: Իսրայելի վարչապետը հայտնել է նախապատրաստվող միջկառավարական համաձայնագրի մասին, որի շրջանակներում Ռուսաստանը 50 մլն դոլարի վարկ է ստանալու գյուղատնտեսության զարգացման կարիքների համար:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայաստանը եւ եվրոպական անվտանգության համակարգը

ԱՄՆ պետքարտուղարության ներկայացուցիչը քննարկում է սովորական զենքի արտահանումը վերահսկելու հարցեր

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Պաշտոնական այցով Հայաստան է ժամանել ԱՄՆ պետքարտուղարության ռազմաքաղաքական բաժնի պետի 1-ին տեղակալ Էրիկ Նյուսոմը: Նրա հետ տարածաշրջան են այցելել ԱՄՆ պաշտպանության պետդեպարտամենտի մի խումբ պաշտոնյաներ: Մարտի 11-ին ԱՄՆ դեսպանատանը Էրիկ Նյուսոմը մամուլի ասուլիս էր հրավիրել: Ներկայացնելով Էրիկ Նյուսոմին, ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպան Պիտեր Թոմսենը հարկ համարեց նշել, որ Նյուսոմը իր գործունեությունը սկսել է որպես արտաքին քաղաքականության մասնագետ, այնուհետեւ Սենատում զբաղվել է մարդասիրական օգնության խնդիրներով: Թոմսենն ավելացրեց, որ Նյուսոմը եւ ինքը միասին բարձրացել են Տիբեթի ամենաբարձր Պոտալայա տաճար: Նյուսոմն իր հերթին նկատեց, որ իր այցը փաստորեն շարունակությունն է ՀՀ կառավարության հետ նախկինում ունեցած բանակցությունների: Այցի նպատակն է պաշտպանության եւ անվտանգության մի խումբ հարցերի քննարկումը, մասնավորապես եվրոպական անվտանգության կառույցների զարգացման հարցերը Հայաստանի մասով, ներառյալ ՆԱՏՕ-ի ընդարձակումը, «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագիրը, տարածաշրջանում Ռուսաստանի ունեցած դերը եւ եվրոպական անվտանգության համակարգի ստեղծումը, ինչը կամրացնի պետությունների անկախությունը, կայունությունն ու ժողովրդավարության զարգացումը: Նյուսոմը նշեց, որ թեեւ օրակարգում չի եղել Ղարաբաղյան հիմնախնդիրը, մեկ անգամ եւս հայտնում է իր կառավարության պատրաստակամությունն աջակցելու խնդրի խաղաղ կարգավորմանը: Նա ավելացրեց, որ երեւանյան հանդիպումների ընթացքում արծարծվել է Հայաստանից զենքի եւ այլ վտանգավոր նյութերի արտահանման վերահսկման խնդիրը:

Տես էջ 2

Արամ Ա կաթողիկոսը ցավակցել է Իրանի նախագահին

Իրանում տեղի ունեցած երկրաշարժի օրերին Շվեդիայում գտնվող Արամ Ա կաթողիկոսը ցավակցական հեռագիր է ուղարկել Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Ալի Աքբար Ռաֆսանջանիին: Հայտնելով իր խորը ցավակցությունները կաթողիկոսը նշել է. «Հայ եւ իրանցի ժողովուրդներին միացնում է դարավոր բարեկամությունը: Իրանի բարեկամները մասնակից են դառնում միմյանց փորձառված ցավին եւ ուրախությանը»:

«ԵՐԵՎԱՆ»

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋԴԵՊՍԱԿԱՆ

Նավթամուղը Հայաստանով լավագույն տարբերակն է

ԱԳՆ խոսնակն ամփոփում է նախարարի ԱՄՆ կատարած այցի արդյունքները

Երեկ ԱԳՆ խոսնակ, հասարակության եւ մամուլի հարաբերությունների վարչության պետ Արսեն Գասպարյանը հրավիրել էր մամուլի ասուլիս ամփոփելու նախարար Արզումանյանի ԱՄՆ կատարած աշխատանքային այցի արդյունքները: Խոսնակը հիմնական շեշտը դրեց «Մինսկի» գործընթացում Միացյալ Նահանգների ավելի ակտիվ ներգրավման, Թուրքիայի եւ Հայաստանի երկկողմ հարաբերությունների եւ նավթամուղի խնդրի, ինչպես նաեւ հայ-ամերիկյան երկկողմ հարաբերությունների վրա: Նա ընդգծեց, որ բոլոր հանդիպումներում նախարարը հաստատել է ՀՀ դիրքորոշումը Ղարաբաղի հարցի խաղաղ կարգավորման վերաբերյալ եւ նշել, որ կարգավորման սկզբունքների սահմանումը պետք է լինի բանակցությունների արդյունք, ոչ թե մեկնակետ: Նշեց, որ Հայաստանը նպատակահարմար չի գտնում Ադրբեջանի հետ շարունակել ուղիղ շփումները, քանի դեռ ԼՂՀ-ն ներգրավված չէ այդ շփումներում, եւ առանց ԼՂՀ-ի Հայաստանը Ադրբեջանի հետ չի նստի բանակցությունների: Պետդեպարտամենտում նախարարը նշել է երեք կարեւոր սկզբունքներ, որոնք պետք է պահպանվեն անխախտ. ԼՂՀ-ի բանակի զինված ուժերի պահպանումը, ԼՂՀ-ի [illegible] արտաքին աշխարհի եւ գրավյալ տարածքներից հետ քաշվելու դեպքում այդ տարածքների ապառազմականացումը:

Հայ-թուրքական երկկողմ հարաբերությունների քննարկման ընթացքում նախարարը նշել է, որ Թուրքիայի սահմանի փակ լինելը լուրջ խոչընդոտ է տարածաշրջանային համագործակցության համար: Հանդիպումների ընթացքում նախարարը տեսակետ է հայտնել, որ եթե նավթամուղը անցնի Հայաստանով, ամենաէժան եւ լավ տարբերակը կլինի բոլորի համար: Այդ կարծիքին են նաեւ մի շարք պետություններ եւ նավթային ընկերություններ, թեպետ Հայաստանը չի ուզում, որ նավթամուղի խնդիրը կապեն ԼՂՀ-ի կարգավորման հետ:

Հանդիպումների ընթացքում ՀՀ կառավարության եւ ԱՄՆ կառավարության միջեւ ստորագրվել են համաձայնագրեր տեխնոլոգիայի եւ գիտության բնագավառներում համագործակցելու վերաբերյալ: Օրակարգում եղել է նաեւ ԱՄՆ-ի օգնության հարցը Հայաստանին: Մինչդեռ փորձագետների կարծիքով օգնության գումարները կարող են նվազել, նախարարը նշել է, որ դրանք չեն նվազի, իսկ ամեն հավելյալ 1 մլն դոլարի 10 տոկոսը կհատկացվի ժողովրդավարության զարգացման միջոցառումներին:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

ԱԳ նախարարի այցելությունները Մերձավոր եւ Միջին Արեւելք

Ինչպես տեղեկացանք ԱԳՆ հասարակության եւ մամուլի հետ հարաբերությունների վարչությունից, մարտի 10-ին ՀՀ ԱԳՆ նախարար Ալեքսանդր Արզումանյանին եւ նրան ուղեկցող պատվիրակության անդամներին Սիրիայի Արաբական Հանրապետության Հալեպ քաղաքի օդանավակայանում դիմավորել են Հալեպի նահանգապետ Մուհամադ Մուստաֆա Միրոն, ՍԱՀ ԱԳՆ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, Սիրիայում ՀՀ գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Դավիթ Հովհաննիսյանը եւ Հալեպում ՀՀ գլխավոր հյուպատոս Լեւոն Սարգսյանը: ՀՀ ԱԳՆ նախարարի եւ Հալեպի նահանգապետի միջեւ կայացած զրույցի ընթացքում նախարարը նահանգապետին ներկայացրել է Հայաստանի ներքին կացությունը, սեփականաշնորհման գործընթացը եւ ներկա տնտեսական վիճակը: Անդրադառնալով երկու պետությունների առեւտրատնտեսական հարաբերություններին, կողմերը նշել են դրանց խորացման եւ ընդլայնման անհրաժեշտությունը: Նույն օրը տեղի է ունեցել նախարարի հանդիպումը Բերիո թեմի առաջնորդ Սուրեն արք. Գաբրոյանի, Բերիո թեմի Հայ կաթողիկե առաջնորդ Պետրոս արք. Միրիաթյանի, Հայ ավետարանական եկեղեցու առաջնորդ Պարգեւ Աբարթյանի եւ համայնքի այլ ներկայացուցիչների հետ: Պարոն Արզումանյանը ներկայացրել է Հայաստանի արդի վիճակը, այցի նպատակները, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի հետ առնչվող խնդիրներ: Հալեպի ՀՀ գլխավոր հյուպատոսությունում տեղի է ունեցել արտգործնախարարի հանդիպումը մշակութային միությունների ներկայացուցիչների հետ: Երեկ եւ այսօր նախարարը հանդիպումներ կունենա Դամասկոսում, այնուհետեւ մարտի 13-14-ը կայցելի Լիբանանի Հանրապետության մայրաքաղաք Բեյրութ, մարտի 15-16-ը Հորդանանի Հաշիմյան թագավորության մայրաքաղաք Ամման եւ մարտի 17-17-ը Եգիպտոսի մայրաքաղաք Կահիրե, որտեղից էլ մարտի 20-ին կվերադառնա Երեւան:

Ա. Ս.

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Անդրեյ Ուռնով. Զենքի չեղած մատակարարումների շուրջ աղմուկը Ռուսաստանին վարկաբեկելու համար է

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուռնովը չի բացառում այն հնարավորությունը, որ Ռուսաստանից Հայաստան զենքի մատակարարումների մասին անհիմն հայտարարությունների շուրջ ստեղծված աղմուկը քաղաքական ենթատեքստ ունի եւ հետապնդում է հայ-ռուսական հարաբերությունների խզման եւ Ռուսաստանի՝ որպես ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում օբյեկտիվ միջնորդի, վարկաբեկման նպատակ:

«Նոյյան տապան» գործակալության թղթակից Ժաննա Կրիկորովայի հետ հարցազրույցի ժամանակ դեսպանը մեկ անգամ եւս նշել է, որ եւ Ռուսաստանը, եւ Հայաստանը պաշտոնապես հերքել են այդ հայտարարությունները: «Ես կարծում եմ, որ կան ուժեր, որոնց շահավետ էր այդ աղմուկը բարձրացնել, սակայն վստահ եմ, որ Տուլեեւն ինքը այդ ուժը չի ներկայացնում: Երեւի թե ինչ-որ մեկը նրան խաբել է», հայտնել է Անդրեյ Ուռնովը:

Ի պատասխան այն հարցին, թե որքանո՞վ հավանական է ՌԴ արտաքին քաղաքական ուղեգծի փոփոխությունը Ռուսաստանում իշխանության փոփոխման դեպքում, ռուս դիվանագետը ընդգծել է, որ Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական ուղեգիծը կայուն է եւ հեռանկարային, քանի որ արտացոլում է երկրի ազգային շահերը: «Ով էլ գտնվի իշխանության ղեկին, ռազմավարական պլանում այդ ուղեգծի ժառանգորդությունը կպահպանվի», հայտարարել է Անդրեյ Ուռնովը:

Պետդուման իր որոշումը կընդունի մարտի վերջին

ԲԱՔՈՒ, 11 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ-ANS PRESS. Մարտի 10-ին ադրբեջանցի պատգամավորների մամլո ասուլիսը նվիրված էր խորհրդարանի փոխխոսնակ Արիֆ Ռահիմզադեի գլխավորած Միլլի մեջլիսի պատվիրակության Մոսկվա կատարած այցի արդյունքներին: Ռահիմզադեն հայտարարեց, որ Ռուսաստանի Պետդումայի ղեկավարության եւ ռուսաստանյան խորհրդարանի ստորին պալատի անդամների հետ բանակցությունների ընթացքում քննարկվել են հարցեր, կապված ռուսաստանյան զենքը Հայաստանին ապօրինաբար վաճառելու հետ: Առաջին փոխխոսնակի խոսքերով, բանակցությունների ընթացքում ռուսաստանյան կողմն ընդունել է, որ դեպքերի նման զարգացումը չի բխում Ռուսաստանի շահերից, ինչպես նաեւ կարող է տարածաշրջանում առաջացնել լարվածություն: Նա նշեց նաեւ, որ Պետդուման, որն արդեն քննարկել էր այդ հարցը, համաձայնեց երեք պաշտպանության, անվտանգության եւ ԱՊՀ երկրների հետ կապերի խորհրդարանական հանձնաժողովներին քննարկել այդ հարցը եւ նախապատրաստել խորհրդարանի որոշումն այդ փաստի առնչությամբ: Ռահիմզադեն նշեց, որ Պետդումայի խոսնակ Գենադի Սելեզնյովը Միլլի մեջլիսի հետ հանդիպման ընթացքում հայտարարեց, որ մարտի վերջին Պետդուման կլսի այդ հարցը եւ կընդունի իր որոշումը: Ռահիմզադեն նշեց նաեւ, որ շատ ռուսաստանյան պատգամավորներ կողմնակից են այն կարծիքին, որ Ռուսաստանի հետ սահման չունեցող Հայաստանում տեղակայված ՌԴ ռազմական բազան անհրաժեշտություն չի: Ռահիմզադեի խոսքերով, Պետդումայի հանձնաժողովների մի շարք նախագահներ դեմ են Հայաստանի տարածքում ռազմական բազայի տեղակայման վերաբերյալ Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ պայմանագրերի վավերացմանը: Պատասխանելով լրագրողների հարցերին, փոխխոսնակը նշեց թե, [illegible] Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարության սպաներին Իրանի տարածքով Հայաստան զենք տեղափոխելու մասին, դեռ վաղ է խոսել դրա մասին, քանի որ այդ փաստը պետք է ունենա հստակ հաստատում: Վերջում Ռահիմզադեն հայտնեց, որ բանակցությունների ընթացքում կողմերը հաստատեցին օրենսդիր մարմինների փոխազդեցության եւ համագործակցության կուրսը ինչպես ԱՊՀ շրջանակներում, այնպես էլ երկկողմ հարաբերություններում:

Հայաստանը եւ եվրոպական անվտանգության համակարգը

Սկիզբը էջ 1

Նյուսոմը գոհունակություն հայտնեց, որ Հայաստանը հետաքրքրված է ապագայում ՆԱՏՕ-ի Ատլանտյան համագործակցության խորհրդի ստեղծմանը մասնակցություն ունենալու հեռանկարով: Լրագրողները տեղեկացան, որ ԱՄՆ պատվիրակությունը հանդիպումներ է ունեցել արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Ս. Մանասարյանի, ԱՄՆ բաժնի վարիչ Տիգրան Մարտիրոսյանի, պաշտպանության փոխնախարար Վահան Շիրխանյանի հետ, իսկ ասուլիսից հետո հանդիպելու է Լ. Տեր-Պետրոսյանի հետ: Իր հերթին, Հայաստանի կառավարությանն առաջարկվել է հաջորդ տարի այցելել Վաշինգտոն՝ շարունակելու անվտանգության համակարգի ստեղծման բանակցությունները:

Այն հարցին, թե ո՞րն է ամերիկյան կառավարության տեսակետը տարածաշրջանում Հայաստանի ունեցած դերի, խնդրի եւ նշանակության մասին, ի պատասխան Էրիկ Նյուսոմը նշեց, որ Հայաստանը պետք է եվրոպական անվտանգության համակարգի լիիրավ անդամ դառնա: Իսկ ՆԱՏՕ-ի փոփոխությունների խնդիրներից մեկն էլ այն է, որ ՆԱՏՕ-ի ոչ անդամ երկրներին հնարավորություն ընձեռվի մասնակցություն ունենալ անվտանգության, սպառազինությունների կրճատման հարցերի քննարկմանը: Նյուսոմը նկատեց, որ ԱՄՆ-ն Հայաստանին խրախուսում է առավել ակտիվորեն մասնակցելու անվտանգության համակարգի ստեղծման ծրագրին: Էրիկ Նյուսոմը համոզմունք հայտնեց, որ «Հայաստանի ձայնը լսելի կդառնա ամենուր»:

Ինչ վերաբերում է այս տարածաշրջանում Ռուսաստանի ունեցած դերին, Նյուսոմը բնական համարեց, որ այս տարածաշրջանում Ռուսաստանը յուրահատուկ շահեր ունի: Նա նաեւ ավելացրեց, որ տարածաշրջանում շահեր ունի նաեւ ԱՄՆ-ն: Ըստ այդմ, ԱՄՆ պետքարտուղարության ներկայացուցիչը նկատեց, որ ԱՄՆ եւ Ռուսաստանը կարող են համագործակցել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ձեռագրերը «Ազգին» չեն վերադարձվում (?)
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

ՌԱԶՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՄՆ-ը դեմ է Իրան-Թուրքիա գազատարի կառուցմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Ազատություն» ռադիոկայանը մարտի 7-ին հանդես էր եկել Իրան-Թուրքիա գազատարի կառուցման վերաբերյալ մի մեկնաբանությամբ, որն էլ, որոշ խմբագրմամբ, ներկայացնում ենք ստորեւ:

«Իրան-Թուրքիա գազատարի կառուցումը լրջորեն անհանգստացրել է ԱՄՆ-ին, որը Անկարային կոչ է արել այլընտրանքային աղբյուրներ որոնել: Մասնավորապես, ԱՄՆ-ը Թուրքիային խորհուրդ է տվել գազ գնել Միջին Ասիայից եւ փոխադրել ոչ թե Իրանով, այլ Վրաստանով եւ Ադրբեջանով: ԱՄՆ հատկապես նկատի ունի Թուրքմենստանը:

Ֆրանսիական AFP գործակալությունը վկայակոչելով միջազգային էներգետիկայի փորձագետներից մեկին հայտնում է, թե ԱՄՆ չի ցանկանում, որ իր դաշնակիցը էներգետիկ համագործակցության մեջ մտնի «ահաբեկչությանն աջակցող» պետություն համարվող Իրանի հետ: Փորձագետը գործակալությանը հայտնել է, թե Միացյալ Նահանգների այդ նախաձեռնությանը միացել է նաեւ Իսրայելը, որը եւս չի ցանկանում, որ Թուրքիան տնտեսական կապեր հաստատի Իրանի հետ:

Իսրայելը ցանկանում է թուրքմենական գազ գնել եւ առաջարկում է այդ գազամատակարարումները իրականացնել Ադրբեջանի, Վրաստանի եւ Թուրքիայի տարածքներով: Իսրայելը 600 մլն դոլար է առաջարկել Թուրքմենստանին, որպեսզի վերջինս կառուցի այդ այլընտրանքային խողովակաշարը:

Թել Ավիվը նախատեսում է խողովակաշարը Թուրքմենստանից Անդրկովկաս անցկացնել Կասպից ծովով: Փորձագետների եւ արդյունաբերողների կարծիքով, այդ հսկայական ծրագրի իրագործումն անիմաստ է, քանի որ Եգիպտոսը ծրագրում է ԱՄՈԿՕ ընկերության հետ կառուցել այսպես կոչված «խաղաղության գազատար»-ը, որը շատ ավելի մոտ է Իսրայելին: Իսրայելը, սակայն, ռազմավարական նկատառումներից ելնելով, ցանկանում է ունենալ էլեկտրաէներգիայի այլընտրանքային աղբյուրներ:

Այս ջանքերն առայժմ կարծես թե արդյունք չեն տալիս: Իրանը սկսել է աշխատանքներ պատվիրել Իրան-Թուրքիա գազատարի իր հատվածը կառուցելու համար: Ըստ փորձագետների, կառուցումը կարող է սկսվել 1 ամսվա ընթացքում: Այն կառուցել է ցանկանում նաեւ Թուրքիան, որի տարածքով անցնող գազատարի երկարությունը լինելու է 200 կմ:

Ռուսաստանը չի թաքցնում իր կարծիքը, որ միջինասիական էներգառեսուրսների մատակարարումը չպետք է իրականացվի իր կամքին հակառակ: Միջինասիական գազն ու նավթը իր շուկաներ փոխադրելու Արեւմուտքի ծրագրերը զայրացնում են Մոսկվային: Մոսկվան պնդում է, որ գազի ու նավթի փոխադրման ցանկացած երթուղի պետք է անցնի Ռուսաստանով: Մոսկվան դեմ է թուրքմենական գազի փոխադրման բոլոր երթուղիներին, եթե դրանք չեն անցնում իր տարածքով:

Լավ հարաբերությունները Իրանի հետ ամենեւին չեն թուլացնում Մոսկվայի ընդդիմությունը Թուրքմենստանի գազը իր տարածքով Թուրքիա փոխադրելու Թեհրանի ծրագրի նկատմամբ: Մոսկվան դեմ է նաեւ մյուս այլընտրանքին, որն առաջարկում է Արեւմուտքը Թուրքիային, այսինքն՝ կովկասյան երթուղուն: Ներկայում Ռուսաստանը ինքն է գազ բաշխում Անկարային՝ խոստանալով Հայաստանի տարածքով Թուրքիա փոխադրել սեփական գազը: Որոշ փորձագետների կարծիքով, իր հերթին Իրանը էլեկտրաէներգիա է առաջարկում Հայաստանին՝ ցանկանալով նվազեցնել Ռուսաստանի տնտեսական ներգործությունը Հայաստանի վրա», եզրակացնում է «Ազատության» մեկնաբանը:

digitised by A.R.A.R.@

ամրարարծ

ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՄԱՄՈՒԼ

Ինչպե՞ս դիմակայել ամերիկա-թուրքական խորհրդի գործունեությանը

Հունվարին ԱՄՆ կատարած իր այցելության օրերին վարչապետ Արմեն Սարգսյանը ցանկություն հայտնեց ամերիկյան տարբեր քաղաքներում հիմնելու հայկական առեւտրական խորհուրդներ կամ կենտրոններ զարկ տալու երկու երկրների միջեւ գոյություն ունեցող առեւտրատնտեսական հարաբերություններին: Վստահ եմ, հայ պաշտոնատար անձնավորությունները նման քայլի դիմելուց առաջ կխորհրդակցեն գործարար աշխարհի համապատասխան կազմակերպությունների եւ իրազեկ մարդկանց հետ: Սակայն պարտք եմ համարում հիշեցնել, թե ինչ են անում մեր թշնամիները այս բնագավառում: Չէ՞ որ առեւտուրը միջազգային հարաբերությունների կարեւորագույն բաղադրամասերից է: Թուրք եւ ազերի առեւտրական խորհուրդները շատ ավելի մեծ գործ են անում, քան պարզապես միմյանց կամ օտարների հետ կնքված գործնական համաձայնագրերը դյուրացնելը:

Ամերիկա-թուրքական խորհուրդը (ԱԹԽ) կազմավորվել է 1994-ին, «էլ ավելի խթանելու մերձեցումը երկու երկրների միջեւ եւ առավել խորացնելու գոյություն ունեցող առեւտրական կապերը»: Երկու տարվա ընթացքում ԱԹԽ-ի անդամների թիվն անցել է 220-ից: Նրանք որպես հովանավորներ կամ անդամակցության վարձ են վճարում, որն էլ հասնում է տարեկան կես միլիոն դոլարի: «Գոլդըն Հորն Քլաբի» անդամներից յուրաքանչյուրն, օրինակ, վճարում է 2.500 դոլար: Անդամների թվում են Ամոկոն, Բոյինգը, Ֆիլիպ Մորիսը, Թեքսաս Ինստրումենթսը եւ այլն: «Բոսֆորի Քլաբի» անդամների թվում են Առնոլդ եւ Պորտեր, Ֆիլիպսեն-Հիլարդ, Արթուր Անդերսեն, Էյ-Բի-Ըն-Ջի, Բոինգ, Չեյզ Մանհեթեն բանկ, Սիթիբանկ, Այթիթի Շերետոն, 3Մ, Մեքդոնալդս, Մեքդոնել Դուգլաս, Նորթրոպ եւ այլ ընկերություններ, որոնցից յուրաքանչյուրը վճարում է 1.000 դոլար անդամավճար: «Մարմարա Քլաբի» անդամներն են Ատլանտիկ Ռիկորդինգ կորպորացիան, կադիլակը, Նյու Ինգլենդի Ֆըրսթ նեշնըլ բանկը, Հիլ ինդաստրիզ, Հանիուել, Հյուզ Էրքրաֆթ, Ջոն Դիեր, Լիթոն, Լայքս Բրադերզ, Աբիմեթիք կոմպանի, Օուենզ Քորնինգ Ֆայբերգլաս, Պենզոյլ, Պրայս Ուոթերհաուս, Ռեյթեոն, Պենսիլվանիայի համալսարանը եւ այլ հաստատություններ: Նրանցից յուրաքանչյուրը վճարում է 600 դոլար անդամավճար:

Ինչպես կարելի է տեսնել, ցուցակում ընդգրկված են ամերիկյան խոշոր արդյունաբերական ընկերություններ, որոնք իրարից չափազանց տարբեր լինելով հանդերձ ունեն մեկ ընդհանուր բան, որ միավորում է բոլորն էլ առեւտուր են անում Թուրքիայի հետ: Նրանք գիտակցում են, որ անդամավճարները ծառայում են իրենց առեւտրական շահերի պահպանությանն ու թուրքական կառավարության բարեհաճ վերաբերմունքին արժանանալուն: Եվ իհարկե, ոչ մի վատ բան չկա այդ բոլորի մեջ, բացի այն, որ ժամանակ առ ժամանակ թուրքական կառավարությունը ճնշում է բանեցնում այդ ընկերությունների վրա ամերիկյան Կոնգրեսում հակահայկական քարոզչական աշխատանք տանելու համար:

Եվ, երբ առայժմ այսպիսին է իրերի դրությունը, ապա այս եւ այլ երկրների հայկական համայնքները պարտավոր են բոյկոտել այդ ընկերությունների ապրանքները եւ վարել նրանց մասին բացասական հասարակական կարծիք ստեղծելու համապատասխան արշավ:

Համանման առեւտրական խորհուրդ ստեղծելու հայկական կառավարության ձգտումը մի դժվարության առաջ կարող է հայտնվել: Այն, որ այդ առաջնակարգ ամերիկյան ընկերությունները ոչ մի դրդապատճառ չունեն միանալու նորաստեղծ խորհրդին, քանի որ Հայաստանում նրանք չունեն համապատասխան ներդրումներ: Բայց չպետք է հուսահատվել: Պարզապես պետք է սկսել թվով քիչ այն ամերիկյան ընկերություններից, որոնք արդեն իսկ առեւտրական հարաբերություններ են հաստատել Հայաստանի հետ, եւ հետագայում ընդարձակել նրանց ցանկը: Մեծապես օգտակար կլինի հայ արդյունաբերողների եւ առեւտրականների մասնակցությունը այդ խորհրդին: Նրանք կկարողանան իրենց այլազգի գործընկերներին ներգրավել եւ նրանց միջոցով ստեղծել նույնպես հզոր մի կենտրոն, որը կկարողանա ամերիկա-թուրքականի նման ազդել Կոնգրեսի որոշումների վրա:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ

Ծաղկուն տարիքում զոհվեց Երվանդ Սաղումյանը

Այսօր Երվանդ Սաղումյանը անկախության մեր փշոտ ճանապարհի առաջին զոհերից մեկը, կլիներ 39 տարեկան: Ծաղկուն ու ստեղծագործական մտահղացումներն իրագործելու մի տարիք, երբ անհասցե կերտում առավել ամբողջական է դառնում իր կերպարը: Իսկ ինչքա՜ն խոհեր ու ծրագրեր ուներ կատարելու բազմաշնորհ Երվանդը: Բայց նա մարդու հերոսի իր կերպարը կերտեց սերունդների հիշողության մեջ առհավետ մնալով որպես ազատության պայքարի խորհրդանիշ:

– Մովսես Գորգիսյանը խփվեց, վիրավոր է...,– չարագույժ բոթը լեռան ծերպերը պարուրած մառախուղի հետ կախվեց օդում: Տղաները մի պահ թեւաթափ եղած դադարեցրին կրակը: Թշնամուն հենց այդ էր պետք, կրակն ուժեղացավ: Երասխավանի բլուրները պահող քաջերը պահ անց սթափվեցին, վերսկսեցին հարվածն ու մագլցեցին սարն ի վեր:

«Մովսեսին օգնել է պետք», ինքնիրեն մրմնջաց Երվանդն ու ինքնամոռաց կրակելով, բաց տարածքով, թշնամու գնդակների տարափի տակ նետվեց փրկելու վիրավոր հրամանատարին: Հասավ աչքերը հավերժ փակած դրոշակակրին, փորձեց դուրս բերել կրակի գծից, բայց... ընկավ ընկերոջ կողքին: Ընկերների կորուստը տղաներին վճռական գրոհի մղեց: Քանակով մի քանի անգամ շատ թշնամին փախուստի դիմեց: Երասխավանի ու շրջակա գյուղերի վրա կախված վտանգն անցած էր:

...Երեւանի Թատերական հրապարակը, որ արդեն Ազատություն անունն էր կրում, լեփ-լեցուն էր մարդկանցով: Արդեն երկու տարի խորհրդային ՊԿԿ-ն ու նրա հայաստանյան խամաճիկները չէին կարողանում «չեզոքացնել» իրենց այդքան հոգս պատճառող այս փոքրիկ տարածքը: Ձմեռային ցրտաշունչ այդ օրն էլ՝ 1990 թվականի հունվարի 22-ին, հավաքվել են այդ «ծայրահեղականները» հրաժեշտ տալու մեր նորօրյա ֆիդայուն՝ Երվանդ Սաղումյանին:

...Երվանդն այս հրապարակն այցելել էր 1988 թվականի մարտի առաջին օրերին: Արցախյան ազատամարտին միանալու առաջին օրը, երբ ժողովուրդը բռունցքված հրապարակ լցվեց, Երվանդը հիվանդանոցում էր: Այդ օր՝ փետրվարի 20-ին, լրացավ նրա 30-ամյակը: Հարազատները, ընկերները շնորհավորանքի հետ նրան աչքալուսանք էին տալիս կասկելով. «Արի տես ծնունդիդ ինչքան մարդ է հավաքվել»: Օրեր անց, բուժումը կիսատ թողնելով, Երվանդը հենց հիվանդանոցից հրապարակ եկավ: Ելույթ ունեցողները դատապարտում էին թուրք նորօրյա ենիչերիների վայրագությունները Սումգայիթում: Որոշվեց խաչքար դնել սումգայիթյան եղեռնի զոհերի հիշատակին: Քանդակի ասպարեզում արդեն լուրջ փայլեր արած Երվանդն ստանձնեց մշակման իրագործումը: Եվ երբ տեղադրում էին խաչքարը, Երվանդը բացականչեց՝ «Ի զէն»: Ու ինքն էլ առաջինը զենք վերցնելով մտավ կամավորական ջոկատի մեջ: Ջոկատի առաջին գործը Նախիջեւանի Ջնաբերդ հայաբնակ գյուղից տեղահանված բնակչության պաշտպանությունը, ապահով տեղ հասցնելը, տեղավորելն ու կենսամիջոցների հայթայթումն էր: Ջոկատը լավագույնս կազմակերպեց այդ գործը:

Երկրաշարժի լուրն առնելուն պես Երվանդն ընկերների հետ Սպիտակում էր: Օգնում էին աղետյալներին ինչով կարող էին: Այնուհետեւ Երվանդն ու իր զինակիցները նորից Նախիջեւանի սահմանամերձ գոտում էին, ապա՝ հոր ծննդավայր Տավուշում, Նոյեմբերյանում, Սիսիանում, Կոռնիձորում, Շուռնուխում, Շահումյանում, Գետաշենում, բոլոր այն թեժ կետերում, ուր համարձակ, հայրենիքի հոգսերով ապրող ջերմ սիրտ էր հարկավոր, ուր իր ու իր ընկերների կարիքն զգացվում էր:

«90-ի հունվարն էր, հիշում է Երվանդի մայրը՝ տիկին Ալիսը: Գետաշենից հոգնած, փոշոտ եկել կանգնել էր դռների մեջ ու մեզ էր նայել, որ հանգիստ հեռուստացույց ենք դիտում: Երեւի երկար էր կանգնել, տեսել, որ իրեն չենք նկատում, ձեն տվեց. «Ձեզ մատաղ, ինչ լավ է, որ էսպես հանգիստ, ողջ-առողջ հեռուստացույց եք դիտում»... Փաթաթվեցինք, ողջագուրվեցինք: Հազում ու հազում էր: Ջերմություն ուներ: Դեղ տվեցի, խմեց, կանգնի՝ ասաց, քանի տեղ մի դիր, նոր էր հաց կերել, երբ զանգեց ընկերը. «Եկավ, սպասում», ասաց ու լսափողը դրեց. «Մամ, ես Երասխ եմ գնում: Չանհանգստանաս, ինձ բան չի պատահի, դեռ անելիքներ շատ ունեմ»: Վերջին երկու տարում ուր գնալու առաջին անգամ ասելով հագավ վերարկուն: Խնդրեցի մի երկու օր մնա, առողջանա, հետո գնա, չլսեց, ասաց երկու օրից շատ ուշ կլինի, ես հիմա եմ այնտեղ պետք ու... գնաց»:

«Երազում էր ազատագրել Ջեյրանը, ինձ տանել ծնողներիս հայրենիքը, շարունակում է տիկին Ալիսը: Հայաստանից հեռացողներին դավաճաններ էր համարում, սիրում էր կրկնել. «Լավ է չոր հաց սեփական տանը, քան քաղցր կերակուրներ օտար հողում»: Մի անգամ, երբ արցունքոտ աչքերով ասացի՝ «Երվանդ ջան, զգույշ եղիր, մի գնա», ծեծի ափով սրբեց արցունքներս, նայեց աչքերիս ու ասաց. «Մամ ջան, ես չգնամ, նա չգնա, հապա ո՞վ գնա հայրենիքը պաշտպանելու: Սուրբ պարտականություն ունեմ հայրենիքիս հանդեպ, ես իմ պարտքը պիտի կատարեմ»:

«Ու կատարեց, եզրափակում է տիկին Ալիսը, իմ փոխարեն ուրիշ մայր կմղկտար, սխալ կհամարեր որդու ընտրած ուղին: Ես ամեն օր աղոթում եմ Աստծուն, որ իմ որդին վերջին զոհը լինի, որ էլ ոչ մի մայր որդի չկորցնի: Սիրում էր Ծիծեռնակաբերդը, այնտեղ էլ միացավ սուրբ հողին, թաղվեց սիրելի ընկերոջ՝ Մովսեսի կողքին: Հիմա Երվանդիս կարոտը թոռնիկովս եմ առնում, կրտսեր որդուս՝ Դավթիս որդի Երվանդով», թոռան լուսանկարը ցույց տալով ասում է տիկին Ալիսը, թող որ նրան ճակատագիրը այլ ճանապարհով տանի, նա ապրի խաղաղ ու ազատ հողի վրա, այն հողի, որի ազատագրության համար իր արյունը տվեց հերոս հորեղբայրը՝ Երվանդ Սաղումյանը...»

ԱՍՏՂԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վիգեն Խաչատրյանը Լոռվա մարզպե՞տ

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ոչ պաշտոնական աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ Լոռու նոր մարզպետի պաշտոնը պատրաստվում է ստանձնել Երեւանի փոխքաղաքապետ Վիգեն Խաչատրյանը: Հիշեցնենք, որ Վ. Խաչատրյանը նախկինում եղել է Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության Գուգարքի շրջանային կոմիտեի առաջին քարտուղարը: Այժմ նա ՌԱ(Լ)ԴԿ կուսակցության նախագահն է, Ազգային ժողովի պատգամավոր:

Քննարկվեց «Խաղող» ծրագիրը

Մարտի 10-ին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունում կայացած գիտամեթոդական խորհրդի նիստում քննարկվեց «Խաղող» հեռանկարային նպատակային ծրագիրը, որը կազմելիս հաշվի է առնվել Հայաստանի տնտեսական հնարավորությունները խաղողի արտադրությունում: Ծրագիրը ենթադրում է խաղողագործության զարգացման համալիր միջոցառումներ, որը կնպաստի միջազգային շուկայում ունեցող ավանդական գինիների եւ կոնյակի արտադրության եւ արտահանման ծավալների ավելացմանը: Բուռն քննարկումների ընթացքում արվեցին ուշագրավ առաջարկություններ եւ լրացումներ, որոնք հաշվի կառնվեն ծրագրի վերջնական տարբերակը մշակելիս: Ծրագիրն, ամբողջացվելուց հետո, կներկայացվի կառավարության քննարկմանը:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 25/1

«Նախաքննական մարմինն ուզում էր վարկաբեկել Վազգեն Մանուկյանին»

Պնդում է Հարիկ Պետրոսյանը

«Սեպտեմբերի 25/1»-ի երեկվա նիստում ամբաստանյալ Հարիկ Պետրոսյանը, պատասխանելով պետական մեղադրողի եւ դատապաշտպանների հարցերին, պնդեց, որ այդ հիշարժան օրը ձեռնարկված «գրոհի» թիրախը Ազգային ժողովը չէր, այլ ԿԸՀ-ն, եւ երբ ԿԸՀ նախագահը հրապարակեր ցուցարարների պահանջած թվերը, «այդ ամենը չէր լինի»: Հասարակական պաշտպան Վովա Հախվերդյանի հարցին, թե «ի վերջո նախաքննական մարմինն ի՞նչ էր ուզում մեղադրյալից», վերջինս վճռականորեն պատասխանեց. «Վարկաբեկել Վազգեն Մանուկյանին եւ կուսակցությանը կպցնել հեղաշրջման փորձի պիտակը»: Մյուս հարցերը կրկին բացահայտեցին, որ Պետրոսյանն ամբաստանյալներին «դիմակազերծող» որեւէ գործողություն չի տեսել, զինված ջոկատների մասին նախապես: Մկրտիչ Մնացականյանի ղեկավարած ջոկատի մասին տեղեկություններ չունի եւ այդ առնչությամբ նախաքննական [illegible] բերանացված են եղել [illegible] «ազատվելու» ցանկությամբ եւ վերջիններիս կրած ճնշումով: Ըստ ամբաստանյալի պարզապես [illegible] եւ «ժողովուրդը փորձում էր պատից հեռացնել մագլցողներին» [illegible] այդ թվում Արթուր Բաղդասարյանը ամբողջին, հետո րել են չցանկանալ հեռանալ ԱԺ տարածքից:

Նիստի վերջում Վահե Բեկնազարյանի դատապաշտպան Սերգեյ Հարությունյանը, հիշեցնելով հանցակազմի բացակայության պատճառով դեռեւս նախաքննության փուլում իր պաշտպանյալի գործը կարճելու միջնորդությունների եռակի մերժումը եւ հավաստելով դատաքննության ընթացքում արդարացման վճիռ նվաճելու իր վճռականությունը, «այս պահին» հիմնավորված համարեց նոր միջնորդական նախաձեռնությունը, հաշվի առնելով երկու ամբաստանյալների ցուցմունքների երեւակած փաստը, որ ներկայացված 74 հոդվածով պատժելի գործողություններ (երկիրում ավերածություններ, ջարդարարություն) ամբաստանյալները չեն կատարել եւ վերջիններից միայն 20-ամյա Արգիշտի Կիվիրյանն է առողջ (Բեկնազարյանը տառապում է երիկամային հիվանդությամբ, Մեղավորյանը [illegible], Մա[illegible]յանը եւ Պետրոսյանը բազմիցս վիրավորվել են Արցախում) փոխել ամբաստանյալների խափանման միջոցը:

Միջնորդությունը կքննարկվի մարտի 13-ին, այսօր դատական կոլեգիան եւ դատավարության մյուս մասնակիցները հանգստանում են:

ՄԵԼԻՍ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԲԱՔՈՒ

Թբիլիսիում ծրագրվում է հայ եւ ադրբեջանցի անհետ կորած զինվորների մայրերի հանդիպում

ԲԱՔՈՒ, 11 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանում մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցի քննարկմանը նվիրված կլինի Հելսինկյան քաղաքական վեհաժողովի Ադրբեջանի ազգային կոմիտեի (ՀՔՎ ԱԱԿ) ղեկավար Արզու Աբդուլաեւայի եւ ԵԱՀԿ նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրշիկի առաջիկա հանդիպումը:

Ըստ ադրբեջանական աղբյուրների, Ա. Կասպրշիկին առանձնահատուկ հետաքրքրություն է հարուցում Թբիլիսիում Ադրբեջանից եւ Հայաստանից անհետ կորած զինվորների մայրերի հանդիպման նախագիծը: Նախագիծը [illegible] է մշակել ՀՔՎ ԱԱԿ-ն:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՆԵՐՔԻՆ ԿՅԱՆՔ

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱԺ արտահերթ ընտրությունները փոխզիջումային տարբերա՞կ

Իսկ փոխհրաձգությունը շարունակվում է

Սեպտեմբերյան իրադարձություններից հետո երկխոսության կայացման խնդիրը քաղաքական շրջանակների կողմից քննարկվող թերեւս գլխավոր թեման է: Գարնան մոտեցմանը զուգընթաց քննարկումները հաճախակիացան, իսկ այսօր երկխոսության միջոցով հասարակության ներսում առաջացած լարվածությունը մեղմելու անհրաժեշտությունն ավելի որոշակի է ընդգծվում:

Ընդդիմության հասկացմամբ ԱՀ-ի պահանջները հայտնի են՝ նոր սահմանադրություն, նախագահական, ԱԺ եւ տեղական նոր ընտրություններ: Իշխանությունների մեկ-երկու ամիս առաջվա դիրքորոշումը եւս հստակ էր. ոչ մի նոր ընտրություն կամ հանրաքվե:

Երկխոսությունը, եթե կայանա, ակնհայտ է, որ կլինի փոխզիջումային որեւէ տարբերակի շուրջ: Քաղաքական շրջանակներում տիրող տրամադրություններից այն կարծիքն է ստեղծվում, թե որպես այդպիսին կարող են ծառայել ԱԺ վաղաժամկետ ընտրությունները:

Ընդդիմության առաջնորդները ընդգծելով, որ կողմ են բացառապես քաղաքական պայքարի քաղաքակիրթ մեթոդներին, չեն բացառում, որ ԱԺ վաղաժամկետ ընտրությունների անցկացումը կարող է մեղմել իրավիճակը: Մասնավորապես ԱԻՄ-ի նախագահը հավաստում է, որ եւ իր կուսակցությունը, եւ Դաշինքի մյուս կազմակերպությունները կողմ են դրան: Նա նշում է, որ իրենք ձգտում են առավելագույնին խուսափած տեսնել իրենց պահանջների այդ փաթեթը, բայց եւ գտնում է, որ «ԱԺ արտահերթ ընտրությունները թույլ կտան Հայաստանում հաշտության մթնոլորտ ստեղծել»: Նա ՀՀ նախագահին խորհուրդ է տալիս դիմել այդ քայլին, որը «թույլ է տալիս ընտրել ազգային համաձայնության եւ կայունության ճանապարհ» եւ Դավիթ Շահնազարյանի խոսքով ասած «Հայաստանում հաստատել ժողովրդավարական կայունություն»:

Հիշեցնենք, որ երկխոսության չկայանալու դեպքում ԱԻՄ-ի նախագահը կողմ է «սերբական» տարբերակի իրականացմանը:

Դաշինքի մեջ չմտնող ընդդիմադիր մյուս կուսակցությունները եւս կողմ են փոխզիջումային վերոհիշյալ տարբերակին: Հայկոմկուսը մասնավորապես գտնելով, որ ընդդիմություն-իշխանություն երկխոսությունը նախ եւ առաջ պետք է կայանա սոցիալ-տնտեսական հարցերի շուրջ, այնուամենայնիվ համաձայն է տալիս աջ ընդդիմության ԱԺ նոր ընտրությունների շուրջ իշխանությունների հետ երկխոսելու տարբերակին: Կոմունիստներն առաջարկում են չշտապել, ընդունել նոր ավելի ժողովրդավարական համակարգին համապատասխանող օրենք եւ այդ օրենքի համաձայն էլ գնալ նոր ընտրությունների:

Այժմ արդեն հրաժարական ներկայացրած վարչապետ Արմեն Սարգսյանի ձեռնարկումներից, պետական լրատվամիջոցների պահվածքից դժվար չէր հետեւեցնել, որ իշխանությունները եւս հակված են երկխոսության:

Իշխանական թեւերից ԱԺ նոր ընտրություններ անցկացնելու առաջարկով առաջինը, եթե չենք սխալվում, հանդես եկավ ԱԺ հանձնաժողովի նախագահ, ՀՀՇ վարչության անդամ Էդուարդ Եգորյանը անմիջապես սեպտեմբերյան իրադարձություններից հետո: Նրա առաջարկը ՀՀՇ վարչության կողմից հավանության չարժանացավ: Բայց ահա անմիջապես գարնան սկզբին պարզ դարձավ, որ իշխանության ներսում որակական փոփոխություններ են գրանցվել եւ մեծացել է երկխոսության հավանականությունը: «Երկխոսությունն անհրաժեշտ է, մենք համաձայն ենք խոսել ընդդիմության առաջ քաշած մյուս հարցերի շուրջ, միայն թե ընդդիմությունը ուլտիմատումներով չխոսի, այլ հարկավոր է նստել դեմ դիմաց, իրար համոզել, ընտրել հավանական ճիշտ ուղին, որ երկու կողմերին էլ կբավարարի եւ անցնել այդ խնդիրների լուծմանը: **Սա կապված խորհրդարանական ընտրությունների հետ, որովհետեւ հասարակությունը զուգեւ պետք է նոր պրոֆեսիոնալ ԱԺ»** (ընդգծումը Ա. Պ.-ի): Այս խոսքերի հեղինակը ոչ այլ ոք է, քան ՀՀՇ վարչության նախագահ Տեր Հուսիկ Լազարյանը, որ նաեւ խորհրդարանական «Հանրապետություն» միավորման նախագահն է, առաջինն ինքը պետք է որ դեմ լիներ նոր ընտրությունների անցկացմանը, քանի որ նոր, պրոֆեսիոնալ ԱԺ-ում միավորման համար անչափ դժվար կլինի վերստին գերակշռություն ապահովել: ՀՀՇ վարչության նախագահը բոլորովին չի բացառում դիրքորոշման փոփոխության, երեւի թե գլխավոր պատճառը. «Քաղաքական գարունը կլինի բավականին լարված եւ թեժ, եւ այն ներքին պրկումը, որ կար աշնանը, իրեն նորից զգացնել կտա...: Ուստի մինչեւ որ ընդդիմությունը կփորձի ինչ-ինչ քայլերի դիմել (իսկ վերջին «կլոր սեղանից» հետո արդեն լիովին հասկանալի է, թե նրանք դեռ ուր են գնում), պետք է իշխանություններն իրենք բավականին լուրջ քայլեր ձեռնարկեն ստեղծված ճգնաժամն առաջացնող հիմնահարցի լուծման ուղղությամբ...»:

Իշխանությունները կարծես թե ընդդիմությանը սկսում են հաշվի առնել որպես իրական ուժ, իսկ դա երկխոսության կայացման նախապայմաններից է: Իշխանությունները կարծես թե պասիվ վիճակից անցնում են ակտիվ վիճակի, իսկ դա ողջունելի է:

Ո՞ւր կտանի դեպքերի զարգացումը, կկայանա՞ սպասված երկխոսությունը, բանակցությունների ժամանակ համաձայնություն կգրանցվի՞, դժվար է ասել: Որեւէ հայտարարությամբ հանդես եկած մի խումբ մտավորականներ համենայնդեպս գտնում են, որ «քանի դեռ շարունակվում են քաղաքական հալածանքները, ոչ մի երկխոսություն ի զորու չէ շտկելու իրավիճակը» եւ իշխանություններից պահանջում են «անվերապահորեն ազատ արձակել քաղաքական բանտարկյալներին որպես անհրաժեշտ նախապայման բոլոր դրական տեղաշարժերի»:

Սովորաբար բանակցությունների սպիտակ դրոշ պարզելուց առաջ թնդանոթները լռեցվում են: Հայաստանյան քաղաքական թատերաբեմում «փոխհրաձգությունը» դեռեւս չի մարում, ինչը վկայում է նախաբանակցային փուլի հեռու լինելու մասին:

ԱՐԾՐՈՒՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

Պահք կամ պաս. Ժուժկալության եւ ինքնաքննության ժամանակաշրջան

Մեկնաբանում է Թեհրանի հայոց թեմի առաջնորդ Արտակ արք. Մանուկյանը («Շողարշակի» Ա հատորի նյութերից)

Պահք կամ պաս նշանակում է պահել, զգուշանալ, իր անձը մի բանից զրկել, կրոնական իմաստով որոշ կերակուրներից հրաժարվել, «ժուժկալութիւն ի կերակրոց, որ երբեմն կնշանակի հրաժարումն ի մսեղինաց եւ ի կաթնեղինաց, եւ երբեմն ոչինչ չուտել, կամ յաւուր մի անգամ ուտել, որ մասնավոր անվամբ կոչի ծոմ»:

Կրոնական տեսակետից պահքը երկու իմաստ ունի. մեկը կերակուրներից հրաժարումն է, մյուսը՝ ինքնաքննության եւ խոկումի ժամանակաշրջան:

Եկեղեցական կանոնների համաձայն չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը պաս են, գոյություն ունեն նաեւ Առաջավորաց, Նավակատեաց եւ այլ պասի օրեր, որոնց մեջ կարեւորագույնը Մեծ պասն է (Քառասնորդաց պահքը): Այդպիսով տարվա վեց ամիսը պահք է, եւ այդ ընթացքում, հատկապես Մեծ պասի օրերին հավատացյալներն ազատ կամքով պետք է հրաժարվեն մսեղենից, կաթնեղենից, ձկից, մյուս կողմից ինքնաքննության միջոցով զղջան եւ ապաշխարեն:

Պահքը կրոնական հիմունք ունի, մասնավորապես Քառասնորդաց պասը հիմնվել է Հիսուսի օրինակով (չի բացառվում նաեւ որոշակի առողջապահական հիմունքի գոյությունը): Հիսուսը 40 օր անցկացրեց անապատում աղոթքով, ծոմապահությամբ եւ ապաշխարությամբ, որպես նախապատրաստություն իր հետագա հրապարակային գործունեության:

Պահքի, ինչպես նաեւ մատաղի վերաբերյալ առաքյալների ժամանակներից վեճեր են եղել: Պողոս առաքյալը, նկատի առնելով նորադարձ հրեա եւ հեթանոս քրիստոնյաների միջեւ եղած տարակարծությունը, հետեւյալ պատգամն է հղել հավատացյալներին. «Ուտողը թող չանարգի չուտողին եւ չուտողն էլ չքննադատի ուտողին, մեկն իր համար պատասխանատու է Աստծու առաջ: Մեր պարտքն է իրար չքննադատել եւ չգայթակղեցնել, եւ այս գիտեմ, որ Հիսուս Քրիստոսով ոչինչ պիղծ բան չկա»:

Ուրեմն հայ քրիստոնյան ազատ է իր կրոնական պարտականությունները կատարելու, քանի որ յուրաքանչյուր անհատ իր գործերի համար ինքն է պատասխանատու: Հիսուսը եւս մի քանի առիթներով անդրադարձել է այս հարցին եւ դատապարտել ավելորդ ձեւականությունները. «Ինչ որ դրսից մարդու մեջ է մտնում, այն չէ, որ պղծում է, այլ այն, որ իրենից դուրս է գալիս, ով ականջ ունի, թող լսե»:

Պահքի մասին մեր եկեղեցական հայրերն էլ տվել են իրենց կարծիքներն ու պատվերները: «Կարեւոր կերակուրները բավական համարիր քեզ, չափը մի անցկացրու եւ մի շվայտացիր: Մարդը գիրությունից կը բորբոքվի եւ ճարպակալությունից առաջ կը գան մի շարք անօրենություններ: Այդպիսի մեկը չի կարող Հայր ասել Աստծուն», ասել է Եղիշեն:

Ուրեմն ամեն մարդ ինքն է որոշելու իր անելիքը. եկեղեցին խիստ օրենքներ չունի եւ ոչ էլ պատիժ է տնօրինում օրենքն անտեսողներին: Կարեւորն ու կենսականը ժուժկալությունն ու չափավորությունն է: Բարի խորհուրդ, բարի մտածում եւ բարի գործ:

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Նախագիծը՝ ընդդեմ հայ կնոջ եւ երեխայի

Հոդվածագիրը կարեւոր հարց է առաջ քաշում՝ ահազանգում է աշխատանքային օրենսգրքի նախագծի մի հոդվածի մասին, որն սպառնում է խիստ նվազեցնել կանանց հետծննդաբերական շրջանի արտոնությունները: Սակայն մեզ թվում է, որ հոդվածագիրը հարցին մոտեցել է ճիշտ, բայց նեղ կտրվածքով: Հայաստանը ձգտում է զարգանալ տնտեսական նոր հարաբերությունների ուղիով, եւ այդ պայմաններում ակնկալելի է, որ նախկինի նման մեծ արտոնությունների շնորհումը կարող է ավելի մեծ իմաստով խփել նույն կանանց շահերին, քանի որ նոր գործատուները հետագայում խուսափելու են ծննդաբերական տարիք ունեցող կանանց աշխատանքի ընդունելուց: Ուրեմն, ինչպես նման բոլոր հարցերում, անհրաժեշտ է գտնել միջին լուծումներ:

Այսօր ՀՀ գործում է նախկին միության օրով ընդունված աշխատանքային օրենսգիրքը, որտեղ բավականին մեծ իրավունքներ են տրված կանանց: Ըստ օրենսգրքի 197-րդ հոդվածի եւ նորմատիվային այլ փաստաթղթերի, կինը մինչեւ երեխայի երեք տարեկան դառնալը կարող է իր հաշվին վերցնել արձակուրդ, մեծացնել եւ դաստիարակել նրան: Այդ ժամանակահատվածը մտնում է նրա ընդհանուր եւ մասնագիտական աշխատանքային ստաժի մեջ: Մինչեւ երեխայի երկու տարեկան դառնալը մայրը ստանում է նաեւ նպաստ: Ավելացնենք նաեւ, որ չի թույլատրվում հղի, կրծքով կերակրող եւ մինչեւ երեք տարեկան երեխա ունեցող կանանց ազատել աշխատանքից: Իսկ եթե լուծարվում է հիմնարկությունը կամ կազմակերպությունը, ադմինիստրացիան պարտավոր է նրանց աշխատանքի տեղավորել:

ՀՀ կառավարությունը մշակել է աշխատանքային օրենսգրքի նոր նախագիծ, որին ծանոթանալիս զարմանում ես: Նախագծով կանանց իրավունքները խիստ սահմանափակվել են: Այսօր դեռեւս գործող 197-րդ հոդվածը, ըստ նոր նախագծի, հավանաբար կդառնա 134, ըստ որի թույլատրվում է գործատուին (ադմինիստրացիային) հետծննդյան արձակուրդը լրանալուց մեկ ամիս անց կնոջը ազատել աշխատանքից:

Զայրացուցիչ է: Փոխանակ օրենք մշակողները մտածեն ազգի բազմացման մասին, եւ եթե չեն կարողանում ավելի բարելավել հայ կնոջ եւ երեխայի վիճակը, գոնե պահպանեն եղածը, որը, ինչպես նշել ենք, զգալի առավելություններ ունի:

Ի՞նչ է ստացվում: Այստեղ էլ է գնում քանդելու, փոշիացնելու գործընթացը: Եթե հանկարծ այդ նախագծի հենց մեր նշած մասը դառնա օրենք, ի՞նչ հետեւանքներ են լինելու: Աշխատող կանանց, այսօրվա գործող օրենքով, հղիության եւ ծննդաբերության նպաստ է տրվում 140 օրացուցային օր, որի կեսը հետծննդյան արձակուրդի ժամանակաշրջանն է՝ 70+30: Այս պարզ թվաբանությունն ասում է, որ նորածինը կլինի ընդամենը 100 օրական, եւ գործատուն այդ փոքրիկի մայրիկին կազատի աշխատանքից:

Հիանալի՞ է: Իսկ եթե հանկարծ կինը կամենա աշխատել, ո՞վ է պահելու նրա փոքրիկին, ո՞ր մսուր-մանկապարտեզում կընդունեն նրան:

Ո՞ր հանճարեղ եւ իր ազգի մասին մտածող հայի մեջ է առաջացել այդ ապազգային միտքը, եւ գրելով՝ նրա ձեռքը չի՞ դողացել:

Առանց այդ էլ պակասում է մեր հանրապետության բնակչությունը: Գնում են ու գնում: Սոցիալական ահավոր վիճակը իր ծանր կնիքն է դրել ծնելիության վրա: Այն խիստ պակասել է:

Ըստ ակադեմիկոս Վլ. Խոջաբեկյանի, 1995 թվականը հանգեցրեց ավելի քան 31 հազար երեխաների ծնունդի նվազմանը 1990-ի համեմատությամբ: Եվ դա դեռեւս այս տարիներին, երբ եղած օրենքը կնոջը շատ է պաշտպանում:

Ստացվում է, որ ներկայիս իշխանությունները կարմիր քարտ են ցույց տալու հայ կնոջը, թե տես, հանկարծ սխալմամբ երեխա չունենաս: Ու թե հանկարծ էլ ունենաս, կարմիր քարտի կարժանանաս եւ քո երեխան: Ինչ փույթ, թե երեխան այդ երկրի քաղաքացին է, այդ երկրի ապագան ու տերը, որի համար այսօր նշանակված 1380 դրամը սրտխառնուք է առաջացնում: Նպաստ, որը վեց տարեկանից հետո այլեւս չի էլ տրվում:

Հետաքրքիր է, մայրության եւ մանկության սոցիալական, աշխատանքային պաշտպանվածության հոգածությունը ո՞ւմ է հուզում: Գուցե օգնության գա երեխայի իրավունքների մասին ՀՀ օրենքը: Ահա այդ օրենքի 2-րդ գլխի 5-րդ հոդվածը. «Յուրաքանչյուր երեխա ունի կյանքի իրավունք: Պետությունը եւ նրա համապատասխան մարմինները ստեղծում են անհրաժեշտ պայմաններ երեխայի ապրելու եւ զարգանալու համար»: Հիշեցնենք, որ այս օրենքը ընդունել է Ազգային ժողովը 1996 թ. մայիսի 29-ին: Նախագիծը ասում է, որ այսօր ստեղծվում են անհրաժեշտ պայմաններ երեխաների չապրելու եւ չզարգանալու համար:

Ակամա հիշեցի 30-ական թվականներին Նախկին միություն այցելած ամերիկացի լրագրողի հետեւյալ միտքը. «Վերջապես պարզվեց, որ Խորհրդային Միությունում էլ կա իշխող դասակարգ. դա երեխաների դասակարգն է»: Այո, այդպես է եղել տասնամյակներ շարունակ, եւ ոչ ոք այսօր դա չի կարող ժխտել:

Երեւի թե նույնիսկ չարժե մեկնաբանել:

Եվ ինչո՞ւ են այսօր մեր հանրապետությունում ստեղծված մեկ տասնյակից ավելի տարբեր անվանումներով կանանց շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունները: Հետաքրքիր է, նրանք գիտե՞ն այս մասին եւ... ի՞նչ են մտածում:

[illegible] ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

– Ինչպե՞ս կգնահատեք Վրաստանի եւ Ռուսաստանի հարաբերությունները, նկատի ունենալով վերջինիս դերը աբխազական հարցում:

– Ռուսաստանը եւ Վրաստանը ստրատեգիական գործընկերներ են եւ ձգտում են նման համագործակցության: Վրաստանը չեզոք անկախ պետություն է եւ փորձում է զարգացնել հարաբերությունները Հարավի

յունում եւ տասնամյակներ շարունակ լուծում չստանալով, կուտակվում էին: Եվ վաղ թե ուշ պետք է պայթեին: Ես համոզված չեմ, թե միայն վրաց ժողովուրդը տուժեց ազգայնամոլությունից: Ավելին, եթե գտնելու լինենք մեր երկրում նույնիսկ հանգեցրեց քաղաքացիական պատերազմի:

– Ինչո՞վ եք բացատրում այն փաստը, որ փափագելի ազատու

նի նկարները ավելի հաճախակի են լսում նրա աստծներ քան Թբիլիսիում: Ստալինիզմը Ստալինի անհատականությունն այնքան բարդ հակասական պատմական երեւույթներ են, որ պահանջում են հիմնավոր լուրջ հետազոտություններ: Անշուշտ Վրաստանում էլ կան նրա կողմնակիցներ, բայց պնդել, թե նրա պաշտամունքը կարող է մասսայական բնույթ կրել, ճիշտ չի լի

МОСКВА

МОСКВА

ՄՈՍԿՎԱ

Վրաստանը ունիտար պետությունից դառնում է դաշնային

Հանդիպում Վրաստանի դեսպանի հետ

Մոսկվայի կինոյի տանը կազմակերպվում են տեղի հասարակայնության հանդիպումներ ԱՊՀ երկրների դեսպանների հետ: Քանի որ վերջիններիս մեծ մասը պրոֆեսիոնալ դիվանագետներ չեն, այլ, որպես կանոն, նրանց ելույթները, հարցերի պատասխանները տոգորված են անհարկի զգայականությամբ եւ տուրք են տալիս որոշ երկարաբանությունների: Չգալի է նաեւ ներկաների հաճոյանալու ձգտումը: Այս նկատառումները ի դեպ, առանց դասակարգումների:

Ներկա լինելով մի քանի այդպիսի հանդիպումների, ես նկատել եմ, որ ռուսները նախկին խորհրդային բոլոր հանրապետություններից ամենից շատ «երեսով են տալիս» վրացիների եւ հայերի «հակառուսական, հակակայսերապետական» ընդվզումները: Նրանք անընդունելի են համարում այն իրողությունը, որ բոլորից բարձր ճեապակելով «ատելի» կայսրությունը եւ ձեռք բերելով «բաղձալի» անկախություն, այդ երկու ժողովուրդները զանգվածաբար լքում են իրենց «ավետյաց» երկրները եւ լցվում Ռուսաստան, դառնալով անցանկալի հյուրեր եւ իրենց հետ բերելով ոչ քիչ բացասական երեւույթներ:

Համենայն դեպս, Ռուսաստանում Վրաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վաժա Լորթքիփանիձեի հետ հանդիպման ժամանակ նման ողով հարցերը զգալի թիվ էին կազմում:

Կարծում եմ «Ազգի» ընթերցողներին հետաքրքիր կլինի ծանոթանալ մի քանի հարցուպատասխանի, այդ թվում նաեւ այս բերքի թղթակցի հարցի պատասխանին:

եւ Հյուսիսի, Արեւելքի եւ Արեւմուտքի հետ: Բայց գերակայությունների մեջ մենք կողմնորոշվում ենք դեպի Ռուսաստանը: Վերջին տարիներին մենք շատ լուրջ խութեր հաղթահարեցինք, բազում փորձություններ միջով անցանք: Բայց երբ եւ Վրաստանում, եւ Ռուսաստանում ընտրվեցին գլխավոր արխարհատաղատականն ուղղություններ մեր փոխհարաբերությունները սկսեցին հղկվել համապատասխանեցվել եւ անշուշտ զարգանում կարող են: Ես լավատես եմ:

Ինչ վերաբերում է Աբխազիային Առհասարակ Անդրկովկասի հակամարտություններ, տարբերություններով, ընդհանուր շատ բան ունեն: Կարծում եմ դրանք ավելի շատ քաղաքական բնույթ ունեն քան էթնիկական: Դրանք դրսրկացին այն հսկայածավալ գործընթացների ֆոնի վրա որոնք արընթաց զարգացան ուրտոնականների վերջին: Վրաց-աբխազական հակամարտությունը չէր սկսվի, չէր ակտիվանա եւ սկյալ փուլում նման ողբերգական վախճան չէր ունենա, եթե դրան չմասնակցեին այն էլ անմիջականորեն Ռուսաստանի որոշ քաղաքական ուժեր ու խմբավորումներ: Նրանք գործում էին «ինչքան վատ, այնքան լավ» լոզունգով հենվելով բռնության վրա: Հին մտածելակերպ է: Սակայն Ռուսաստանը փոխում է իր դիրքորոշումը եւ դա կարգավորման հույսեր է ներշնչում:

– Չեք չի՞ թվում, որ վրաց ժողովուրդը դարձավ իր ազգայնամոլության զոհը, երբ վրացիները իրենցից բացի ոչ մեկին չէին ընդունում:

– Վրաստանում տեղի ունեցող գործընթացները բնորոշ չէին միայն Վրաստանին, այլ ողջ հետխորհրդային տարածքին: Ազգային հարցերը սուր էին դրված Խորհրդային Միու

թյուն ասանելով «Ռուսաստանի օկուպացումից», վրացիները բոլոր հնարավոր ու անհնար, ավելի հաճախ քրեական ճանապարհներով գաղթում են Ռուսաստան:

– Անցման շրջանի սուբյեկտական հարաբերությունների ստեղծած դժվարությունները առաջացրին բոլորտ վին նոր երեւույթներ, այդ թվում աշխատանքի խնդիր: Իսկ շատ վրացիներ տեղափոխվել են Ռուսաստան ապրելու իրենց հնարավորություններ կիրառելու նպատակով: Ճիշտ չի լինի բոլոր նրանց շաղկապել քրեական տարրի հետ: Անշուշտ Մոսկվայում բուն են դրել որոշ քրեական խմբավորումներ: Բայց արդեն Շեւարդնաձեի օրոք բուն Վրաստանում անողոք պայքար է մղվում դրանց դեմ, իսկ այստեղ ակտիվորեն համագործակցում են երկու երկրների իրավապահ մարմինները:

Կարծում եմ արտագաղթը ժամանակավոր բնույթ է կրում: Այդ մարդիկ կարող չեն կտրում հայրենիքի հետ եւ վաղ թե ուշ կվերադառնան Հայրենի տուն առաջ էլ նույն երեւույթն էր նկատվում:

– Դուք կապեր ունե՞ք Մոսկվայի վրացական քրեական խմբավորումների հետ:

– Ոչ, իհարկե: Դա լրիվ բացառվում է, որովհետեւ ես պետական այր եմ, իսկ մեր պետությունը, ինչպես ասացի, անզիջում է նրանց նկատմամբ:

– Ի հաճույս ազգայնամոլ քաղաքների, Վրաստանում փորձեր են արվում արդարացնելու Ստալինին, Բերիային: Ի՞նչ կասեք այդ կապակցությամբ:

– Ես չէի ասի, թե ստալինիզմի վերածնման ձգտումը Վրաստանում ավելի ուժեղ է, քան Ռուսաստանում: Համենայն դեպս ես Մոսկվայում ավելի շատ եմ տեսնում Ստալի

նի: Վրաց մտավորականությունը դակաս չի տուժել ստալինիզմից:

– Վրաստանը դարձել է ինքնիշխան պետություն, եւ դուք զոհ եք դրանից: Այդ դեպքում ինչո՞ւ եք դեմ Աբխազիայի անկախությանը:

– Մենք գտնում ենք, որ պատմականորեն Աբխազիայի տարածքում բնիկներ են համարվում եւ վրացիները եւ աբխազները: Դուք գիտեք, որ մինչեւ վերջին իրադարձությունները վրացիները կազմում էին Աբխազիայի բնակչության 50 տոկոսը, աբխազները 18: Հարց է առաջանում, երբ բնիկների մի մասը ցանկություն է հայտնում անկախանալ կամ անենք միավորվելու մեկ ուրիշի հետ, արդյո՞ք ինչու մյուս մասը իրավունք չունի արտահայտելու եւ իրագործելու իր կամքը: Կարծում եմ սա անհաղթահարելի է: Երկու ժողովուրդները երկու հազար տարի ապրել են միասին ու պիտի ապրեն: Վրաստանը ունիտար պետություն էր, դառնում է դաշնային: Մենք աբխազներին առաջարկում ենք ամենալայն ինքնավարություն, ավելին, քան ունի Թաթարստանը Ռուսաստանի կազմում: Իսկ աբխազները փորձում են մեզ հետ խոսել անկախ պետության դիրքից: Բանակցային գործընթացը շարունակվում է Ռուսաստանի մասնակցությամբ, եւ ես այդ բանակցություններում ներկայացնում եմ Վրաստանի նախագահին:

– Ի՞նչ կասեք Զուրաբ Ծերեթելու անվան շուրջը բարձրացված աղմուկի մասին:

– Ծերեթելու արվեստը կարելի է սիրել կամ չսիրել, կարելի է տարբեր կարծիքներ հայտնել: Կարծում եմ, նրա ստեղծագործությունների առնչությամբ ստեղծված իրականացումը դուրս է արվեստի վերաբերյալ խոսակցության շրջանակներից:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

«Թալիբանը» մեղադրեց ու սպառնաց Տաջիկստանին

10 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: «Թալիբան» աֆղանական զինյալ մահմեդական շարժումը Տաջիկստանին այսօր մեղադրեց հակաթալիբանական ուժերին Տաջիկստանի տարածքը տրամադրելու մեջ: «Թալիբանը» հայտարարեց, թե «դա Տաջիկստանի համար հղի է ծանր հետեւանքներով»: Քաբուլում արտաքին գործոց նախարարության հրապարակած հայտարարությունում ասված է, թե համագործակցելով Ռուսաստանի հետ, Տաջիկստանը Կուլյաբի շրջանը տրամադրել է Աֆղանստանի գահընկեց արված կառավարության զինյալ ստորաբաժանումներին, որոնք այդ տարածքն օգտագործում են զենք ու զինամթերք փոխադրելու եւ Աֆղանստանում պատերազմը թեժացնելու նպատակով: Մինչդեռ Տաջիկստանի նախագահի խոսնակ Սաֆիդովը հայտարարեց, թե Տաջիկստանն օտար ուժերին երբեւէ բույլ չի տանն oտար ուժերին երբեւէ թույլ չի տվել ռազմակայաններ տեղակայել իր տարածքում: Իսկ Աֆղանստանի գահընկեց արված նախագահ Բուրհանեդդին Ռաբբանին թուրքական թերթերից մեկին տված հարցազրույցում ասաց, թե ինքը մտադիր է կազմել նոր կառավարություն եւ Թուրքիային խնդրեց աջակցել այդ հարցում: Թուրքական մեկ այլ թերթում հրապարակված հարցազրույցում ազգությամբ ուզբեկ հրամանատար գեներալ Դոսթումը հայտարարել է, թե միայն զինված պայքարի շնորհիվ կհաղթահարվեն Աֆղանստանի առջեւ ծառացած խնդիրները, եւ նշել է, թե ցանկանում է ընդգրկվել Ռաբբանիի կազմելիք նոր կառավարությունում: Գեներալը հայտարարել է նաեւ, որ առանց իր եւ իր աջակիցների հավանության, հնարավոր չէ իրականացնել Աֆղանստանի տարածքով Թուրքմենստանից Պակիստան գազատար անցկացնելու ծրագիրը:

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

Միջազգային ներումը Թուրքիային ամոթանք է տալիս

Լոնդոնում հաստատված Միջազգային ներում կազմակերպությունը վերջերս մեծադիր հայտարարություններ է զետեղել մի շարք առաջնակարգ թերթերում, պահանջելով հասարակությունից, որ անդամակցելով կամ նվիրատվություններով օժանդակեն եւ նեցուկ կանգնեն իրեն: Ընթերցողներին իր գործունեությանը ծանոթացնելու նպատակով, կազմակերպությունը հայտարարության մեջ նշել է Թուրքիայում մարդու իրավունքների պաշտպանության խնդիրներին ուղղված իր ջանքերի մասին: Ուշագրավ են սեւ ֆոնի վրա մեծ տառերով գրված հետեւյալ տողերը. «Թուրքական լոխում. բաղադրամասեր՝ մի կին եւ մի քանի թուրք ոստիկաններ: Պատրաստելու ձեւը՝ կնոջ աչքերը կապել, վզին ասրճանակ պահելով սպառնալ սպանել: Ապա մերկացնել, սառը ջուր ցայտեցնել մարմնի դյուրազգաց մասերին եւ ուժեղ ծեծել մինչեւ ուշագնաց վիճակում հիվանդանոց տեղափոխելը: Այնուհետեւ հիվանդանոց այցելել եւ դարձյալ ծեծել մինչեւ անդամալույծ դարձնելը եւ անվավեր աքոռին գամված պահելը»:

Տեխոսի երկրորդ կեսը պատմում է, որ Գյուլքահար Գունդուզի անունով այդ կնոջը մեղադրել են անօրինական մարքսիստական կուսակցությանը անդամակցելու մեջ: Նախնական կտտանքներից (սառը ջուր, էլեկտրական հոսանք մասերի ծայրերին եւ ականջներում) հետո կապել են նրա աչքերը: Ապա տանջողներն այնքան ուժեղ են հարվածել նրա մեջքին, որ խեղճ կինը ընկել է: Պատարան են տեղափոխել վերմակի մեջ փաթաթված: Չագիվ է կարողացել խոսել: Հիվանդանոցում բժիշկն ասել է, որ կնոջ կյանքը վտանգի տակ է: Ոստիկանությունը պետք է իր ենթականերին զգուշացնի, որ հիվանդանոցում նրան չծեծեն: Ինչպիսի՜ մարդիկ են, որ կարողանում են նման արարքներ թույլ տալ»:

Ես կասեի. «Ինչպիսի՜ բարբարոս կառավարություն է թույլ տալիս նման արարքներ»:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Մարդու իրավունքների ՄԱԿ-ի 53-րդ նստաշրջանը Ժնեւում

10 ՄԱՐՏ, DW, RFI: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Անանը միջազգային հանրությանը կոչ արեց ավելի մեծ կարեւորություն տալ մարդու իրավունքներին: ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հարցով հանձնաժողովի ամենամյա նիստի սկզբում Անանը եւ 53 երկրների պատգամավորները իրենց հարգանքի տուրքը մատուցեցին ՄԱԿ-ի 5 աշխատակիցների հիշատակին, որոնք այս տարվա փետրվարին սպանվել են Ռուանդայում՝ մարդասիրական առաքելություն կատարելիս: Մոտակա մեկուկես ամսվա ընթացքում ՄԱԿ-ի հանձնաժողովը կքննարկի մարդու իրավունքների խախտման հարցը մի շարք տարածաշրջաններում եւ երկրներում, այդ թվում Միանմայում, Ռուանդայում, Արեւելյան Թիմորում եւ Իսրայելի կողմից օկուպացված պաղեստինյան տարածքներում: Կքննարկվեն նաեւ մանկական պոռնկության եւ մանկական պոռնոգրաֆիայի դեմ մղվող պայքարի ուղիները:

Յելի համալսարանը «բացահայտում է» կարմիր քմերների ցեղասպանությունը

Յելի համալսարանի (ԱՄՆ) մի խումբ հետազոտողներ «Ինտերնետ» են հանձնել աննախադեպ տեղեկություններ մի տպավորիչ շարք, որը վերաբերում է Կարմիր քմերների «ցեղասպանական» տարիներին: Քննության առնվող նյութերի մեջ են խմբի ղեկավարների ու նրանց զոհերի 6 հազար կենսագրություն, ճամբարների տեղադրության քարտեզը, ինչպես նաեւ այն օրագրի բարգմանությունը, որ երբեք տարի պահել է Յենգ Սարիի մերձավոր խորհրդականներից մեկը, ժամանակին՝ Պոլ Պոտի վարչակարգի արտգործնախարարը:

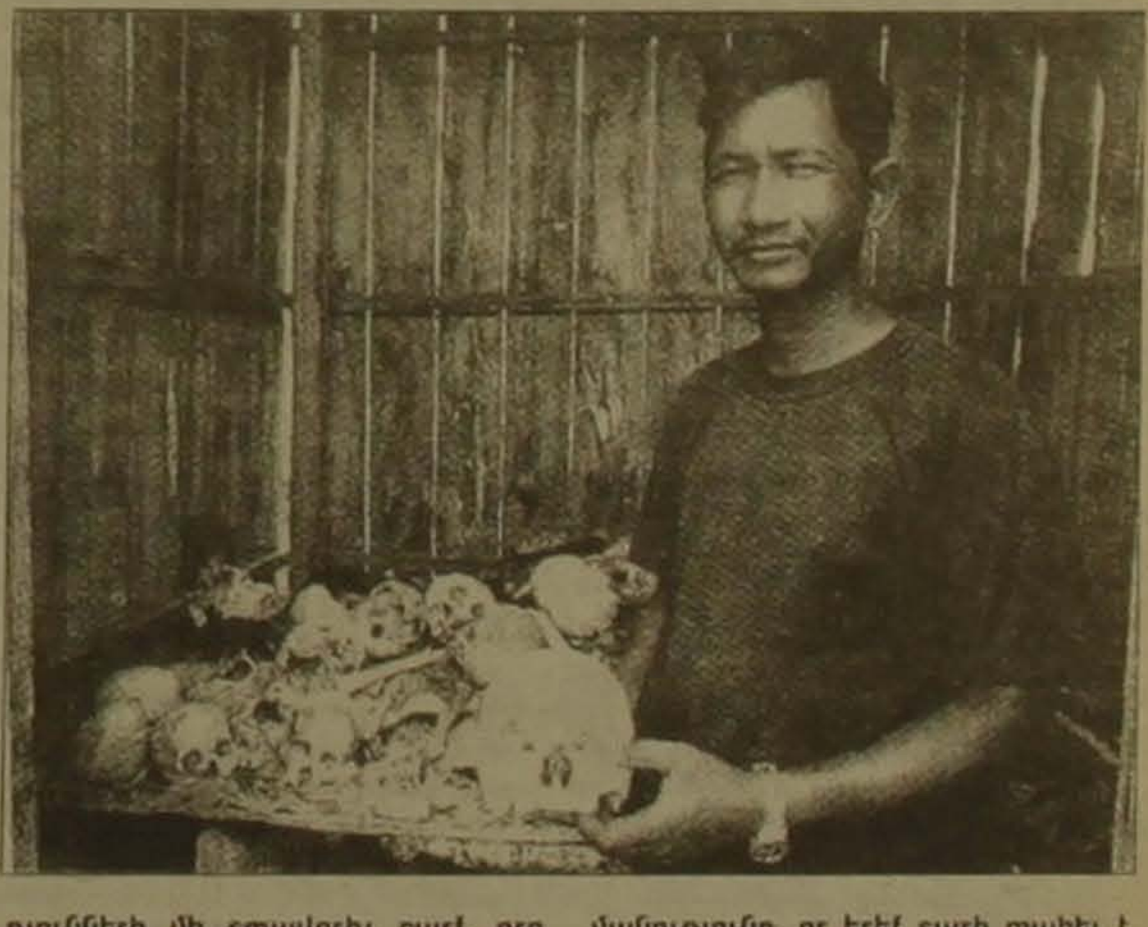

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վատիկանը եւ Լիբիան դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեցին

10 ՄԱՐՏ, RFI: Վատիկանը դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեց Լիբիայի հետ: Հռոմի պապը Տրիպոլիում իր նվիրակ է նշանակել կարդինալ Խոսե Սաբաստիան Լաբոային:

Պեկինում տեղի ունեցած պայթյունը ույղուրների ձեռքի գործն էր

10 ՄԱՐՏ, RFI: «Արեւելյան Թուրքեստանի ազատագրման կազմակերպություն» անվանվող չինական անջատողականների խումբն իր վրա վերցրեց անցյալ ուրբաթ օրը Պեկինում կազմակերպված պայթյունի պատասխանատվությունը: Այդ կազմակերպությունը գտնվում է Ղազախստանում: Այդ մասին AP գործակալությանը հայտնեց Թուրքիայում գտնվող մուսուլմանական կենտրոնի ներկայացուցիչը: Այդ կենտրոնը զբաղվում է Ղազախստանի սահմանի մոտ գտնվող չինական Սինցզյան-ույղուրական ինքնավար շրջանից ներգաղթողների հարցերով:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երեւանում պաշտոնական այցով գտնվող Ռուսաստանի Դաշնության մշակույթի նախարար Եվգենի Սիդորովն ու Հայաստանի մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանը երեկ ստորագրեցին երկու նախարարությունների 1997-98 թթ. մշակութային համագործակցության արձանագրու-

որ այդքան շատ արժեն մեր ստեղծագործ մտավորականության համար: Պարույր Սեւակն է, որը միշտ շատ ակտիվորեն թարգմանվել է մեզանում: Շարունակեց նախարարը: Իհարկե, Հրանտ Մաթեւոսյանն է եւ, իհարկե, երբ խոսենք արվեստի եւ համեմատաբար ժամանակակից նկարիչների մասին, Մինասն է: Այդ անունները

անկեղծ ու հավասարիմ, եւ հայաստանյան բնության պես համեստ ու մեծ բովանդակություն կրող:

Դարի ցուցահանդեսներ, այդպես «Մոսկովյան Կրեմլ» պետական արգելոց-թանգարանի գլխավոր տնօրեն Իրինա Ռոդիմցեւան որակեց Սբ. Էջմիածնի գանձերի առաջիկա ցուցահանդեսը Մոսկ-

Էջմիածնի գանձերը կցուցադրվեն Կրեմլում, իսկ Կրեմլի թանգարանների հավաքածուն կբերվի Երեւան

Ստորագրվեց հայ-ռուսաստանյան մշակութային արձանագրություն

թյուն: Փաստաթղթով, մասնավորապես, նախատեսվում է այս ամռանը կազմակերպել Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի գանձերի ցուցադրումը Մոսկվայում, «Մոսկովյան Կրեմլ» պետական արգելոց-թանգարանի գանձերի հավաքածուի ցուցահանդեսը բերել Երեւան, երկու մայրաքաղաքներում կբացվի Խ. Միության մարշալ Հովհաննես Բաղրամյանի 100-ամյակին նվիրված ցուցահանդես: Նախատեսված են Լորիս Ճգնավորյանի ղեկավարած Հայաստանի ազգային սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգները Մոսկվայում, «Ավե Մարիա» ռուս-հայկական մյուզիքլի հյուրախաղերը Մոսկվայում ու Երեւանում: Մայիսին Երեւանում սպասվում են «Մոսկվայի վիրտուոզներ» կամերային նվագախմբի համերգները:

Այս մասին նախարարները պատմեցին ստորագրման արարողությունից հետո կայացած մամուլի ասուլիսի ընթացքում: Ոչ պատահական էր ՌԴ նախարարի ջերմ խոսքը Հայաստանի, հայ-ռուսական մշակութային շփումների մասին:

Հայ եւ ռուս մտավորականության փոխհարաբերություններն ունեն հսկայական պատմություն, փաստեց Եվգ. Սիդորովը: Մանդելշտամն ու Հայաստանը, Բրյուսովն ու Հայաստանը, Գրոսմանն ու Հայաստանը, դրանք միշտ եղել են բարոյական, հոգեւոր եւ գեղագիտական բարձրագույն մակարդակով շփումներ: Ռուսի եւ յուրաքանչյուր ռուս մտավորական, որը կապ ունի մշակույթի հետ, իհարկե, հոգու խորքում կրում է Հայաստանի զգացումը, այն ժողովրդի զգացումը, որը ստեղծել է մեծ մշակույթ, որն անցել է մեծ փորձությունների միջով եւ որը շարունակում է արվեստ ու մշակույթ արարել:

Ես կնշեմ միայն երեք անուն,

խորհրդանիշն են հայ ժողովրդի հոգեւոր բարձրության, արվեստի, հայ հոգու բարձր մակարդակի, բարձր դասի: Նույնը կարելի է ասել հայ երաժշտության մասին, քանի որ երաժշտական Հայաստանը մեզ համար չափազանց կարեւոր է: Եվ ոչ միայն Արամ Խաչատրյանը: Վերջերս մենք Մոսկվայում նշեցինք Առնո Բաբաջանյանի ծննդյան 75-ամյակը: Միշտ հիշում ենք հայ դասական Կոմիտասի մասին: Երբ խոսենք բանաստեղծության մասին, իհարկե, պիտի նշենք Նարեկացուն, որը մեզանում մեծապես թարգմանվում է լավագույն թարգմանիչների կողմից եւ որոնք մրցակցում են այդ բնագավառներում:

Այս ամենը ես վերհիշում եմ, նշեց Եվգ. Սիդորովը, որպեսզի կրկին եւ կրկին ասեմ, որ մշակույթի բնագավառում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի փոխհարաբերությունները մտավորականների շրջանում միշտ կրել են անկեղծ բնույթ, եղել են ոչ թե ցուցամոլական, անցնելով առաջ ու երկարաժամկետ կենացների, այլ եղել են ավելի համեստ, եւ ավելի

վայում եւ Կրեմլի գանձատան ցուցահանդեսը Երեւանում: Այդ աննախադեպ իրադարձությունը առաջինը կլինի մեր ժողովուրդների պատմության մեջ, նոր էջ կհանդիսանա մեր մշակութային փոխհարաբերությունների տարեգրության մեջ:

Կրեմլի թանգարանների եւ Էջմիածնի հավաքածուները չեն հավաքվել, ինչպես սովորաբար թանգարաններն են ի մի բերվում, դրանք պատմականորեն ձեւավորված հավաքածուներ են, ասաց գլխավոր տնօրենը:

Երեկ ՌԴ նախարարին ընդունեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Բարձր գնահատելով հայ-ռուսաստանյան մշակութային համագործակցությունը, ինչպես նաեւ մշակույթի գործիչների համերաշխությունը, նախագահը նշեց, որ այն, ինչ չարեցին քաղաքագետները, արեցին մարդիկ, ովքեր իսկապես զբաղվում են հոգեւոր արժեքներով:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ,
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՇՎԵՅՑԱՐԻԱ

100 տարի առաջ շվեյցարացիները դատապարտել են թուրքական վայրագությունները

Մարտի 14-ին, ժամը 15-ին Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերության դահլիճում տեղի կունենա Հայաստան-Շվեյցարիա ընկերության շնորհանդեսը: Ընկերությունը ստեղծվել է մեկ տարի առաջ եւ գործում է արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերության կառույցի ներսում: Սրանից առաջ ստեղծվել էր Շվեյցարիա-Հայաստան ընկերությունը, եւ նրա երեք անդամներ արդեն եղել են Հայաստանում եւ կարծիքներ ու ծրագրեր են փոխանակել:

Շնորհանդեսից առաջ զրուցեցինք ընկերության նախագահ Կոնստանդին Խուդավերդյանի հետ. «Շվեյցարիայում կա ստվար հայկական համայնք, եւ այս ընկերությունը նպատակ ունի սերտ մշակութային կապեր հաստատելու մեր ժողովուրդների միջեւ»:

Պրն Խուդավերդյանը տեղեկացրեց, որ շվեյցարական կողմը առաջարկել է քույր քաղաքներ հայտարարել հայկական եւ շվեյցարական մեկական քաղաք: Հայկական կողմը համաձայնել է եւ այժմ քննարկվում է Դիլիջանի եւ Ծաղկաձորի թեկնածությունը:

Պրն Խուդավերդյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ շնորհանդեսի օրը նշվելու է նաեւ մի կարեւոր տարեդարձ: Ուղիղ 100 տարի առաջ՝ 1897-ի մարտ ամսին շվեյցարացիները (մոտ 400 հազար մարդ) ստորագրել են մի խնդրագիր, որի մեջ բողոք են արտահայտել հայ ժողովրդի դեմ թուրքական կառավարության կազմակերպած ցեղասպանության վերաբերյալ: Հայտնի չէ այդպիսի քայլ արած որեւէ այլ եվրոպական երկիր: Շնորհանդեսին կարդացվելու է այդ խնդրագիրը, որը շվեյցարացի ժողովուրդը ուղղել է իր բարձրագույն իշխանությանը՝ Դաշնային խորհրդին: Նույն օրը նախատեսվում է փոքրիկ ցուցահանդես եւ համերգ:

ՌՈՒԶԱՆ ԱԶԻԶՅԱՆ

ԳՐԱԽՈՍԱԿԱՆ

«Հայրեններ». Ուրախալին եւ մտահոգիչը

Մատենադարանը հրատարակել է բանասեր Աս. Մնացականյանի «Հայրեններ» մեծածավալ աշխատությունը՝ հետազոտող բանասերի երկար տարիների որոնումների, տքնաջան աշխատանքի արգասիքը: Մատենադարանի ձեռագրերից եւ աշխարհի տարբեր գաղթօջախներում պահպանված անտիպ եւ տպագիր աղբյուրներից հավաքել, ի մի է բերել հայ միջնադարյան բանաստեղծության մի տեսակի՝ հայրենների, տաղերի հայտնի եւ անհայտ բնագրերը, ենթարկել որոշակի գիտական խմբավորման, յուրաքանչյուր բնագրին տվել է աղբյուրագիտական հանգամանալից հղումներ՝ իր տարընթերցումներով ու օգտակար ծանոթագրություններով:

Մեր անմխիթար վիճակում հայտնված գրական կյանքում այս գիրքն ուրախալի երեւույթ է:

Սակայն այս հատորում կան վիճահարույց որոշ մոտեցումներ: Գրքի ընդարձակ նախաբանում հեղինակը, խոսելով հայրենների առանձնահատկությունների մասին, առաջ է քաշում նոր տեսություն, ըստ որի հայրենները բովանդակության եւ ծավալի առումով փաստորեն սահմաններ չեն ճանաչում: Եվ ելնելով դրանից, հայրենները բաժանում է երեք տեսակի՝ 4-10 տողանոց, ծավալուն հայրեններ (նկատի ունի տաղերը) եւ պոեմ-հայրեններ: Այս խմբաբաժանումը հիմք ընդունելով՝ 15-վանկանի բոլոր հայրենները եւ ծավալուն տաղերը անխտիր տողատել, երբեմն էլ՝ տնատել է ու ներկայացրել իբրեւ հայրեններ: Ինչպես նշված է նախաբանում, նա հետեւել է Մ. Աբեղյանի սիրած այդ սկզբունքին: Եթե առանձին դեպքերում, հատկապես մեջբերումներ կատարելիս, ելնելով նպատակահարմարությունից, թերեւս կարելի է տողատել, ապա բնագրերի նման լուրջ գիտական հրատարակության մեջ չէր կարելի: Առհասարակ բնագրերը պետք է ներկայացվեն սկզբնաղբյուրներում պահպանված տեսքով, [illegible]

Մի՞թե մենք դրանք կարող ենք համարել «ծավալուն խաղիկներ»: Մեր միջնադարի քնարերգուները շատ լավ գիտեին՝ որն է հայրենը եւ որն է տաղը: Հետեւապես դարեր հետո նրանց այդպիսի բացատրություն տալը, կարծում եմ, ավելորդ է:

Գրքի նախաբանում խոսք կա «հայրեն» բառի ծագման մասին: Եղել են բառիմաստի տարբեր բացատրություններ: Ամենից հավանականը Աս. Մնացականյանի բացատրությունն է: Նա գտնում է, որ բառի արմատը հայրն է՝ կիրառված երեւակայական, դիցաբանական իմաստով: Իհարկե, սա էլ փոքր-ինչ մշուշապատ է ասված: Իմ խորին համոզմամբ, իրոք, հայր արմատն է, որի հոմանիշը՝ Ասված բառն է: Հայրեն ասել, նշանակում է ասվածային, ասվածատուր խոսք ասել:

Քանի որ հայրենների եւ Քուչակի առնչության հարցն է եղել սույն հատորի աշխարհ գալու սկզբնապատճառը, Աս. Մնացականյանը այստեղ էլ թռուցիկ շոշափել է այդ հարցը եւ «Անհատական հայրենները» բաժնում (էջ 581) զետեղել Քուչակի անունով մի տաղ իր երեք տարբերակներով: Դա մի սիրային բանաստեղծություն է, որի խորագիրը՝ «Տաղ ի վերա Մոսկովու թագաւորուն» ոչ մի կապ չունի բովանդակության հետ: Հավանաբար դա գրիչների ձեռքի գործն է: Մյուս երեք տարբերակներից մեկը կնքված է ոմն Սարկավագի, մյուսը՝ ոմն Կիրակոսի անունով, իսկ երրորդը՝ անանուն է: Ընդ որում երրորդ եւ չորրորդ տարբերակները աչքի են ընկնում ասելիքի առավել հստակությամբ, տեքստի երաժշտականությամբ, գեղարվեստորեն ավելի կուռ ու կատարյալ են: Ստեղծագործողի փորձառու աչքով ուսումնասիրողը կհամոզվի, որ դրանք Նահապետ Քուչակի տեքստային հետագա մշակումներն են, որ օրինակող գրիչները՝ գրական փառասիրությունից գայթակղված, վերագրել են իրենց: Բայց տեսնել, թե ինչ է գրված ծանոթագրության մեջ. այդ տաղերից մեկը «պահպանվել է Քուչակի անունով: [illegible]

ԱՐՏԱՇԵՍ [illegible]

Դասագրքերի «սեւ շուկան» սպառնում է խժռել ծնողի գրպանը

«Բլեյանի դասագրքերի» մասին շատ աղմուկ եղավ. բաժանորդագրությունը [illegible]

[illegible] «Նախարարության կողմից չերաշխավորված», [illegible] 1500 դրամ, ավելի հաճախ՝ 2000 եւ ավելի: [illegible]

լավ բան է): Ի դեպ, [illegible]

Ե. Պ.

Հայտարարություն

Մարտի 14-ին, ժամը 15-ին, գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա հոբելյանական հանդիսություն՝ նվիրված

Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Պասկալ Նուման սիրում է Վեային ու նրա նվիրած ապարանջանը

«Միլան» ակումբ մեկնելուց մեկ տարի առաջ Ժորժ Վեան ինձ նվիրեց Լիբերիայից բերած մի աֆրիկյան ապարանջան: Փաստորեն, Ժորժը նույն ընձան էր արել «Պարի Սեն Ժերմենի» բոլոր խաղացողներին: Սակայն ինձ թվում է, որ նույն ապարանջանից ունեն միայն Օմար Դիենգը, Բեռնար Ալուն ու մեկ էլ ես, որ միշտ կրում ենք: Հա, նաեւ Լուիս Ֆեռնանդեսը: Ինչպիսի անակնկալ էր, երբ տեսա, որ Ֆեռնանդեսը Բիլբաոյում իր ձեռքին ճիշտ եւ ճիշտ իմ ապարանջանից ուներ... Նա այդ տեսել էր հեռուստատեսությամբ: Այս ապարանջանը, որ ես կրում եմ ձախ բազկիս, կազմված է ընդամենը մի բարակ սեւ օղակից, որը զարդարված է կանաչ, կարմիր եւ դեղին երեք փոքրիկ մարգարիտներով: Վերջիններս ոչ միայն խորհրդանշում են աֆրիկյան աշխարհամասը, այլեւ ներկայացնում են իմ շատ սիրած Կամերունի դրոշը:

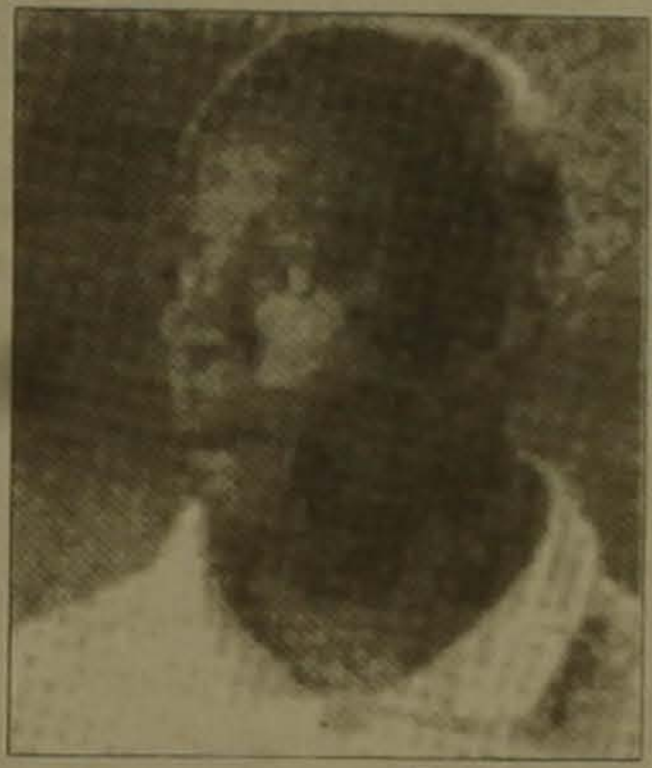

Պասկալ Նուման

Ժորժը շատ բարեսիրտ մարդ է: Արձակուրդից վերադառնալիս նա ամեն անգամ ընծաներ էր բերում թիմակիցների համար: Ի դեպ, մի անգամ ես «կարգին» խայտառակվեցի: Վեան մի վզնոց էր նվիրել, բայց ես շատ շուտ մեկ ուրիշին տվեցի այն: Այդ բանը դուր չեկավ նրան եւ նա զգացնել տվեց ինձ իր վիրավորվածությունը: Դե, թող հիմա որեւէ մեկը փորձի ինձնից խլել ապարանջանը... Այն ինձ համար «բախտաբեր պահպանակ» է եւ ես ամեն ինչ անում եմ, որ հանկարծ չկորցնեմ: Իսկ եթե այդ օրը գա, ուխտ կանեմ: Ի՞նչ արած կյանք է... Սակայն վստահ եմ, որ ինձ կզգամ... մերկ»:

Հիրավի, Նուման շատ է սիրում «իր» ապարանջանը: Բայց, նրա սիրտ բուն ակունքը «բխում է» մեծ Վեայի անհաս գագաթից...

Պատրաստեց
ՍԵՐԳԵՅ ՄԻՐԶՈՅԱՆԸ

ՇԱԽՄԱՏ

Պատանի շախմատիստների մոտակա մեկնարկը

Մարտի 20-ին Մոսկվայում մեկնարկելու է Կասպարովի անվան մրցաշարը, որին այս տարի մասնակցելու են ԱՊՀ եւ եվրոպական մի շարք երկրներից ժամանած շուրջ 30 շախմատիստներ, որոնց տարիքը չի գերազանցում 16-ը: Հայաստանից մրցաշարին մասնակցում են երեք շախմատիստներ, որոնց թվում եւ աշխարհի չեմպիոն 14-ամյա Գաբրիել Սարգսյանը: Մեկնելուց առաջ մարզիկներին ընդունել է Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանը, որը խոստացել է վճարել նրանց ճանապարհածախսը: Մրցաշարից առաջ զրուցեցինք Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիայի նախագահ Վանիկ Զաքարյանի հետ. «Նման մրցաշարեր աշխարհում շատ հաճախ չեն կազմակերպվում եւ հաղթողները հետագայում հնարավորություն են ստանում մասնակցելու «Կրեմլյան աստղեր» եւ այլ միջազգային նշանակության մրցաշարերի: Մրցաշարը երկրորդ անգամ է կազմակերպվում, ընդ որում անցած տարի հաղթել է հայ մարզիկ Կարեն Ասրյանը»: Այն հարցին, թե ի՞նչ ակնկալիքներ կան, պրն Զաքարյանը պատասխանեց. «Երբ այդ տարիքի երեխաներ են հավաքվում, նրանցից ամեն արդյունք կարելի է սպասել: Կանխատեսումներ անելը դժվար է, հայ շախմատիստները կարող են ցույց տալ ցանկացած արդյունք»:

Ռ. ԱԶԻԶՅԱՆ

Հոլանդիայում առայժմ «մշուշոտ»

Հոլանդիայի Գրոնինգեն քաղաքում շարունակվում է միջազգային շաշկու աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար լրացուցիչ մրցամարտը հոլանդացի Թոն Զլերկի եւ աշխարհի վեցակի չեմպիոն, ռուսաստանցի Ալեքսեյ Չիժովի միջեւ: 5-րդ պարտիայից հետո հանդիպման հաշիվն է 5-5: Եթե 6-րդ պարտիան եւս խաղաղ ելք ունենա, ապա կխաղարկվեն կրճատված ժամանակով մրցախաղեր, մինչեւ կողմերից մեկի առաջին հաղթանակը:

ՁՄԵՌԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱՁԵՎԵՐ

Վյալբեն շարունակում է հիացնել

Նորվեգիայի Տրոնհեյմ բնակավայրի վազքուղիներով աշխարհի առաջնությունում փայլուն ելույթներից հետո, շարունակում է հաղթարշավը ռուս դահուկորդուհի Ելենա Վյալբեն: Ֆրանսիայում 5 կմ-ոց գավաթային մրցավազքն աչքի ընկավ Վյալբեի եւ իտալուհի Ստեֆանիա Բելմոնդոյի անզիջում պայքարով: Անփոփոխ արձանագրությունում երկու փայլուն դահուկորդուհիներին 3 վայրկյան բաժանեց, որն էլ արձանագրեց աշխարհի հնգակի չեմպիոնուհի Վյալբեի առավելությունը: 4x5 կմ փոխանցումավազքում եւս, ռուսաստանցի մարզուհիները մրցակիցներին հաղթելու ոչ մի հնարավորություն չթողեցին:

Շվեյցարացու հերթական հաջողությունը

Շվեյցարացի լեռնադահուկորդ Միխայել Ֆոն Գրյունինգենը շահեց գերհսկա դարապաշտպանի մրցումները Նորվեգիայում կայացած աշխարհի գավաթի խաղարկության փուլում: Երկու փորձերի գումարային արդյունքով նրա ժամանակն էր 2 րոպե 41.68 վայրկյան:

Նմանատիպ մրցումներում կանանց միջեւ, որ կայացան ԱՄՆ-ում, իրեն գերազանց դրսեւորեց գերմանուհի Կատյա Զայցինգերը (1 րոպե 16.08 վայրկյան):

«ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1»

Պրոստը նոր առաջարկ ունի

«Ֆորմուլա-1»-ի հայտնի ֆրանսիահայ ավտոարշավորդ Ալեն Պրոստը հայտարարել է մեծ սպորտ վերադարձի եւ նոր թիմ ստեղծելու մտադրության մասին: Թիմը կկոչվի «Պրոստ-Պեժո»: «Վեյլս» մարզաքաղաքում Ալենը ձեռնամուխ է եղել ֆրանսիական միասնական թիմ ստեղծելուն:

ՄԻՋԱԴԵՊ

Այնուամենայնիվ բռնցքամարտը ամենավտանգավոր մարզաձեւն է

Ողբերգական վախճան ունեցավ 19-ամյա ամերիկացի բռնցքամարտիկ Դայլան Բեյկերի ելույթը Սան Անտոնիոյում կայացած «Ոսկե ձեռնոցներ» մրցաշարում: Եզրափակիչ մենամարտում նա ծանր նոկաուտ ստացավ եւ կորցրեց գիտակցությունը: Մեկ օր անց մարզիկը մահացավ: Այս տխուր լուրը ԱՄՆ-ից հայտնում է ԱՊ գործակալությունը:

Տեղի համալսարանական հիվանդանոցի բժիշկների պաշտոնական եզրակացությունում նշվում է, որ մահվան պատճառն է հանդիսացել գլխի վնասվածքը, չնայած որ, ինչպես մրցամարտի բոլոր մասնակիցները, տուժածը եւս պաշտոնական սաղավարտով էր: Զոհվածի ընտանիքը համաձայնել է նրա սիրտը, երիկամները եւ լյարդը փոխանցել դոնորական օգնության համար:

ՀԵԾԱՆՎԱՎԱԶՔ

Ինդուրայնի արժանի հետնորդը

Հեծանվորդները շարունակում են նախապատրաստվել նոր մրցաշրջանի գլխավոր մեկնարկներին: «Տուր Մուրսի» խճուղային ավանդական հեծանվավազքի նախավերջին փուլում լավագույն ժամանակը գրանցեց ռուսաստանցի Դմիտրի Կոնիշեւը: Սակայն վերջին փուլում ռուս հեծանվորդն անհաջող հանդես եկավ եւ դուրս մնաց լավագույն տասնյակից: Ընդհանուր հաշվարկի արդյունքներով հաղթեց իսպանացի Կառլոս Դոմինգուեսը: Ինչ խոսք վերջերս արհեստավարժ հեծանվասպորտից հեռացած «Տուր դե Ֆրանսի» 5-ակի հաղթող Միգել Ինդուրայնը կարծես թե արժանի հետնորդ ունի:

Ավելի լավ կլիներ կասու պահեր

Ոչ միայն Էվանդեր Հոլիֆիլդի հետ պատասխան մենամարտով է այս օրերին արդում բռնցքամարտի աշխարհի նախկին չեմպիոն Մայք Թայսոնը: Կենցաղում եւ ռինգում հակաճառում չընդունող «Երկաթե Մայքը» ցանկացել է, որպեսզի իր սիրելի վագրիկը բենգալական սպիտակ գիշատիչը, ընկերակցի իրեն Լաս Վեգասում գտնվող տանը: Սակայն, Թայսոնի հարեւաններն այդ մտահղացումը խելահեղ են համարել եւ դիմել են տեղական իշխանություններին, խնդրելով պաշտպանել իրենց վտանգավոր հարեւանից: Բացի այդ, նրանց կարծիքով, վայրի կենդանիներին հնարավոր չէ պահել տանը: Իշխանությունները բավարարել են պահանջը: Թայսոնը ցանկացել է բողոքարկել, բայց հետո որոշել է հարեւանների վրա այլ կերպ ազդել: Սա արդեն երկրորդ պատմությունն է «Թայսոնը եւ վայրի կենդանիները» շարքից: Անցյալ տարի Օհայո նահանգի Սաութինգտոն քաղաքի իշխանությունները արգելել էին բռնցքամարտիկին իր հսկայական առանձնատանը մեկ առյուծի կորյուն եւ վագրի երկու ձագուկներ պահել: Նրանք չընդունեցին նույնիսկ «կաշվե ձեռնոցի» հայտնի վարպետի այն փաստարկը, որ անվտանգության նկատառումներով տնտեսության տարածքը կառանձնացվի 2,5 մ բարձրության արգելափակոցով:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Արգենտինան նախընտրում է «Պեպսի»

Զովացուցիչ ըմպելիքներ արտադրող ամերիկյան աշխարհահռչակ «Պեպսի-Կոլա» ընկերությունը դարձավ Արգենտինայի ֆուտբոլի առաջնության առաջին դիվիզիոնի (բարձրագույն խմբի) գլխավոր հովանավորը: Հայտարարվել է, որ «Պեպսիի» եւ Արգենտինայի ֆուտբոլի ասոցիացիայի միջեւ պայմանագիր է կնքվել մինչեւ 1998 թ. ներառյալ եւ նախատեսում է 4 մլն դոլարի վճարում: Պաշտոնապես հարավամերիկյան այս երկրի ակումբային գլխավոր մրցաշարն այսուհետ կկոչվի «Պեպսի ԱՖԱ առաջնություն», իսկ ընկերության խորհրդանիշը կտպագրվի մարզաշապիկների մուտքի տոմսերի վրա: «Պեպսին» արդեն գովազդային անհատական կապեր է ունեցել արգենտինյան մի շարք ֆուտբոլային «աստղերի», մասնավորապես, Արիել Օրտեգայի, Դիեգո Սիմոնեյի եւ Մաթիաս Ալմեյդայի հետ: Ուշագրավ է, որ վաղուց Արգենտինայի ազգային հավաքականի հիմնական հովանավորն է «Պեպսիի» հիմնական մրցակիցը՝ ամերիկյան Coca-Cola-ն:

Կոնրադի գլխին գալով է

«Սարագոսայի» ավստրիացի դարպասապահ Օտտո Կոնրադը մարտի 9-ի Բիլբաոյի «Աթլետիկի» հետ հանդիպման ընթացքում վիրավորվեց տրիբունայից նետված հրավառ նյութից: Կոնրադը տեղափոխվեց հիվանդանոց, սակայն չնայած սկզբնական երկյուղին նրան լուրջ բան չի սպառնում: Ի դեպ, մինչեւ Իսպանիա տեղափոխվելը նա հանդես էր գալիս Ավստրիայի «Զալցբուրգ» ակումբում եւ Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում «Միլանի» դեմ խաղում իտալացի մարզասերները եւս «լիցքաթափվել էին» նրա գլխին հրավառ շշով հարվածելով: Կարծես թե ստանդարտին ավստրիացին դժվար է համակերպվում հարվածին:

ՏԱՐԱԶՈՏ

Սառը պատերազմը ավարտվո՞ւմ է

Վերջին տարիներին ԱՄՆ ներկայացնող ըմբիշները սովորաբար հրաժարվում էին հանդես գալ Իրանում: Եվ ոչ միայն նրանք: Ընդհանրապես, երկու երկրների միջեւ սառը պատերազմի պատճառով, մարզիկները խուսափում էին մեկնել թշնամի երկիր: Այժմ, այդ շրջափակումը փորձել է ճեղքել ամերիկյան ակումբներից մեկը, որը հայտ է ներկայացրել մասնակցելու Թեհրանում կայանալիք ազատ եւ հունա-հռոմեական ոճի ըմբշամարտի մրցաշարին: Մրցումներին մասնակցելու են 9 երկրների պատվիրակներ: Դեռեւս անցյալ տարվա դեկտեմբերին Իրանը բազմիցս հայտարարում էր, թե մտադիր չէ իր ըմբիշներին գործուղել ԱՄՆ, ուր ապրիլին կայանալու է աշխարհի գավաթի խաղարկությունը: Ըստ երեւույթին այս որոշումը վերջնական չէ եւ կվերանայվի:

Տոդորովը «գնաց» Թուրքիա

Բռնցքամարտի եվրոպայի եւ աշխարհի եռակի չեմպիոն, Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի փոխչեմպիոն բուլղարացի Սերաֆիմ Տոդորովը (27 տարեկան) այլեւս հանդես չի գալու Բուլղարիայում: Իր երկրում ծավալված տնտեսական ճգնաժամից հուսալքված՝ նա որոշել է բնակություն հաստատել Թուրքիայում: Մարզաձեւի Բուլղարիայի բռնցքամարտի ֆեդերացիան տվել է իր համաձայնությունը երեք հարյուր հազար դոլար փոխհատուցման դիմաց: Ս. Մ.

Ո՞ւմ բաժին կհասնի մեծ կտորը

Ռուս թենիսիստուհի Ելենա Լիխովցեւան դուրս մնաց Կալիֆոռնիայում անցկացվող 1 մլն 250 հազար դոլար մրցանակային հիմնադրամով միջազգային մրցաշարի հետագա պայքարից: Երրորդ շրջանում Լիխովցեւան զիջեց ռումինուհի Իրինա Սպիռլեային (3-6, 4-6): Կիսաեզրափակիչ դուրս եկան նաեւ իսպանուհի Արանտա Սանչես-Վիկարիոն եւ ֆրանսուհիներ Սանդրա Պիրսին ու Նատալի Տոզյան:

Բազմօրյա նոր հեծանվավազք Արեւելյան Եվրոպայում

Այս տարվա մարզական օրացույցում հեծանվորդների համար նոր մրցաշար է նախատեսված՝ «Տուր դե Դունայ»: Այն տեղի կունենա մայիսին եւ կանցնի մերձդանուբյան երեք պետությունների՝ Սլովակիայի, Հունգարիայի եւ Հարավսլավիայի ճանապարհներով: Մեկնարկը կտրվի մայիսի 20-ին Բրատիսլավայում, իսկ 4 օր անց մասնակիցները վերջնագիծը կհատեն Բելգրադում:

digitised by A.R.A.R.@

ARMEXPO

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻՆ...

ԴԱ ՁԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽՄԻՋՆ Է

Ցուցահանդեսների «Արմէքսպո» կենտրոնը (նախկին ԺՏՆՑ) մայիսի 22-ից հունիսի 1-ը կազմակերպում է Ձեր մասնակցությունը Կիպրոսի միջազգային 22-րդ ցուցահանդեսին։ Ցուցահանդեսի թեման է. բայն սպառման ապրանքներ։

Ձեզ կընձեռվի ձեր արտադրանքը համաշխարհային շուկայում ներկայացնելու, արտասահմանի գործարար շրջաններում շփվելու և Հայաստանում ներմուծումը զարգացնելու համար նոր գործընկերներ ձեռք բերելու գերազանց հնարավորություն։

Պայմաններին ծանոթանալու համար դիմեցեք մեզ։

Ձեր տրամադրության տակ է «Արմէքսպո» կենտրոնը. Երևան. Չիրակի 43։
Հեռ.՝ 56.31.32, ֆաքս՝ 151.921(AT&T)

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայ-ֆրանսիական Հայաստանի մենեջմենթի ՍԵՄԱ կենտրոնը մարտի 21-ից 26-ը կազմակերպում է դասընթաց թեմայով «Վաճառք և բաշխում»։ Մասնակիցները հնարավորություն կունենան ծանոթանալու Եվրոպայում վաճառքի կազմակերպման նորագույն ձևերի և միջոցների հետ։ Մասնակից կազմակերպությունների խնդրանքով կկազմակերպվի խորհրդատվություն իրենց իսկ ձեռնարկություններում։

Սեմինարը կանցկացնեն ֆրանսիացի մասնագետները միաժամանակյա թարգմանությամբ։

Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-51-94 հեռախոսահամարով Հանրապետության 39, Հայաստանի Հանրապետության Սեծաքաղաքականության դպրոց

CEMA
CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

Հայաստանի Հանրապետության Սեծաքաղաքականության դպրոցը և ֆրանսիական Հորա ընկերության համատեղ ստեղծած Հայաստանի մենեջմենթի ՍԵՄԱ կենտրոնը մարտի 24-ին ժամը 16:00-ին ֆրանսիացի մասնագետների ցուցադրությունը կազմակերպում է կոնֆերանս նվիրված Եվրոպայում վաճառքի կազմակերպման նորագույն ձևերին և միջոցներին։

Մասնակցություններին խնդրում ենք դիմել Հանրապետության 39, ՀՀ Սեծաքաղաքականության դպրոց Հեռախոս՝ 56-51-94

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ 1996 Թ. №3 ԹՈՂԱՐԿՈՒՄԸ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼ ԿՐՊԱԿՆԵՐԻՑ ԿԱՄ «ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻՑ

✉ Փավստոս Բուզանդի 1/3, 1-ին հարկ
☎ 58-13-51, 58-91-67

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում. Դեմիրճյան 17 շենք.
Հեռախոսներ՝ 58-18-41, 52-30-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով. Վրացական փողոցում։
Հեռ. 25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

կիսակառույց երկհարկանի տուն
Նոր Արեշ 31 փողոցում
Հեռ. 45-59-99

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

■ 3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում 70/50 ԽՄ ավտոտնակով. Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ)
Հեռախոս՝ 22-42-68

Հայտարարություն

ԱՄ-ՔՈՐ-ը [illegible] մեջքով փոխ [illegible] բաժնետիրական ընկերություն [illegible] ապրանքի մանրամասն [illegible] բաժին ձեռքբերման համար։

Տենդերի մասնակիցները իրենց գները պետք է ներկայացնեն կնքված ծրարներով։ Գների լրացման համար թերթիկները, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկատվություն որակի և տենդերի անցկացման պայմանների մասին կարող եք ստանալ **ԱՄ-ՔՈՐ**-ի գրասենյակից։

Գները պետք է ներկայացնել **ԱՄ-ՔՈՐ**-ի գրասենյակ, մինչև 1997 թ. մարտի 13-ի ժամը 16-ը։

Գները ներկայացնողներին կտրվեն ստացականներ, որոնցով նրանք կարող են ներկայանալ գների ծրարների բացման ժողովին մարտի 14-ին ժամը 11-ին «Հայնախարեղեն» պետձեռնարկության վարչական շենքում ք. Երևան, Արգենի խճուղի 1 հասցեով։

ԱՄ-ՔՈՐ-ը կհայտարարի տենդերի հաղթողին (հաղթողներին) ժողովի ավարտին։ Հաղթած գնորդները պետք է անմիջապես վճարեն իրենց ընդհանուր արժեքի 10% որպես գործարքի իրականացման գրավական։

Սպասում ենք Ձեր մասնակցությանը։

Մեր հասցեն. Տ. [illegible] 1 [illegible] սենյակ 19, հեռ. 27-51-71, 22-15-05

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է 100 տոկոսանոց բամբակյա իրանական բրեզենտ։

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել
27-70-76
22-37-70
59-93-94

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան Նորքի 5-րդ զանգվածում.
հեռ.՝ 64-88-85, 63-03-47

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անանիա Շիրակացու անվան ֆիզմաթ երեկոյան դպրոցը (որը նախկինում գտնվում էր «Գրքույն» համակարգում) 4-9-րդ դասարանների աշակերտների համար հայտարարում է լրացուցիչ ընդունելություն։

Մեր հասցեն Արեն Սանոյան 1 Երևանի տեխնոլոգիական, մաթեմատիկայի ֆակուլտետ, սենյակ 16, հեռախոս 597928.
ՏՆՕՐԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն. 80 քառ. մ, նկուղ-ավտոտնակով և երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Ջիպրովոդ» կինոթատրոնի մոտակայքում (*Մոնումենտ*)։ *Գինը* պայմանագրային։
Զանգահարել 27-22-57 ժամը 10-16, 58-33-26 ժամը 18-23

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուն դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը

Անգլերենի չորրորդ փուլ
Մարտի 17-ից մինչև ապրիլի 25-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև մարտի 10-ը

Գործարար առաջարկների գրագրություն
Մարտի 18-ից մինչև ապրիլի 24-ը
Երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև մարտի 10-ը

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչև հունիսի 6-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև ապրիլի 21-ը

Ջրուսուցություն
Ապրիլի 29-ից մինչև հունիսի 5-ը
Երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև ապրիլի 21-ը

- *Դասընթացների գրանցումը և վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19ա սենյակում*
- *Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները*
- *Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում*

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան քաղաքի հեռախոսային ցանցի վերակառուցման և վերազինման աշխատանքները արդյունավետ զարգացնելու, նոր հեռախոսահամարի իրական պահանջարկը որոշելու նպատակով **«ԱրմենՏել»** համատեղ ձեռնարկությունը անցկացնում է նոր հեռախոսահամարներ տրամադրելու դիմումների ընդունման և հաշվառման գործընթացը։ Դիմումների ձևերը կարող եք ստանալ և լրացնել (անձնագիրը պարտադիր է) Երևանի հեռախոսային ցանցի ԱՀԿ-ների բաժանորդների սպասարկման համապատասխան բաժիններում ժամը 9:00 - 16:30, ընդմիջում 12:00 - 13:00։

Հասցեները

- Բաժանորդների սպասարկման կենտրոնական բաժին. Չարենցի 76, Երևան
- 55 / 57 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Չարենցի 76, Երևան
- 22 / 26 / 27 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Գյուլբենկյան 26, Երևան
- 23/24 / 25 / 28 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Բաբայան 29 (Էլ. ցանցի հարևանությամբ)
- 61 / 62 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Անդրանիկ 10րդ. փող. N6, Երևան
- 45 / 47 / 47ա ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Նոր-Արեշ 5-րդ փող., 20 շենք, Երևան
- 52 / 53 / 56 / 58 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Նալբանդյան 28, Երևան
- 34 / 35 / 39 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Բաշինջաղյան 177, Երևան
- 42 / 44 / 46 / 48 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Դ. Դոլմաքյան N 15, Երևան
- 72 / 73 / 74 / 77 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Օգանովի փող. Կարապ Արևմտյան թաղամաս (Ռենոֆիրուպի մոտ) Երևան
- 63 / 64 / 65 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին. Ն. Ստեփանյանի 1, Նորքի 2-րդ զանգված

«ԱրմենՏել» ՀՁ
ԵՑՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

Դ Ի Մ Ո Ւ Մ №
Հեռախոսի տեղադրման վերաբերյալ

Դիմող ____________________
/Անուն, Ազգանուն/
Հասցե ____________________
Անձնագիր ____________________
/Անձնա. համար/
________ 1997թ ____________________
/Դիմողի ստորագրություն/

Ս Տ Ա Ց Ա Կ Ա Ն

Դիմումի № ________ «____» ________ 1997թ

ԵՑՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՍԿՍԵԼՈՎ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ... ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչական սրճարան. Երևան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Համար 69149. Պատվեր 535. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 11.03.1997. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@